

การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
JOB PERFORMANCE OF BASIC EDUCATIONAL SCHOOL
COMMITTEES UNDER BURIRAM EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 3

วิทยานิพนธ์

ของ

วิกุล พรหมโสภา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

กุมภาพันธ์ 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์
ของนายวิกุล พรหมโสกา เรียบร้อยแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ)

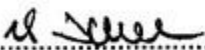

.....กรรมการควบคุม
(รองศาสตราจารย์มาลิณี จุโฑปะมา)

.....กรรมการควบคุม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิราณี จุโฑปะมา)

.....กรรมการสอบ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิวัฒน์ กัลยพฤษ)

.....กรรมการสอบ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นวมินทร์ ประชานันท์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุเทียบ สะอองทอง)
วันที่.....เดือน..... - 6 ก.พ. 2553
.....พ.ศ. 2553

ชื่อเรื่อง	การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3		
ผู้วิจัย	วิกุล พรหมโสภา		
กรรมการควบคุม	รองศาสตราจารย์ ดร. อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ	ประธานกรรมการ	
	รองศาสตราจารย์มาลิณี จุโฑปะมา	กรรมการ	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิราณี จุโฑปะมา	กรรมการ	
ปริญญญา	ศาสตรมหาบัณฑิต	สาขา การบริหารการศึกษา	
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์	2553

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 และเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการดังกล่าว ตามขอบข่ายภารกิจการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป จำแนกตามช่วงชั้นการจัดการเรียนการสอน และขนาดของโรงเรียน ประชากรได้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวน 3,258 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 345 คน ได้มาจากการสุ่มตามตารางเจจซี และ มอร์แกน (Krejcie & Morgan) ทำการสุ่มตามลำดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Stratified Random Sampling) เครื่องมือเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานใช้ Independent Samples t -test และ F -test เมื่อพบความแตกต่างทำการเปรียบเทียบรายคู่ในแต่ละด้าน โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' Method) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการด้านการบริหารจัดการศึกษาทั้ง 4 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ จำแนกตามระดับช่วงชั้นการจัดการเรียนการสอน และขนาดของโรงเรียน ตามภาระงาน 4 ด้าน โดยรวมไม่แตกต่างกัน และประการสุดท้าย คณะกรรมการให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า ควรส่งเสริมการเรียนการสอนด้านวิชาชีพในโรงเรียน ควรจัดประชุมอบรมหรือสัมมนาคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนงบประมาณ ควรส่งเสริมและสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในโอกาสต่าง ๆ

TITLE	Job Performance of Basic Educational School Committees under Buriram Educational Service Area Office 3		
AUTHOR	Vikul Promsopa		
ADVISORS	Associate Professor Dr. Ananchai Phongsuwan	Thesis Advisor	
	Associate Professor Malinee Chutopama	Co – advisor	
	Assistant Professor Dr. Siranee Chutopama	Co – advisor	
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration
SCHOOL	Buriram Rajabhat University	YEAR	2010

ABSTRACT

The purposes of this study were to study the opinions about job performance of basic educational school committees under Buriram Educational Service Area Office 3 and to compare those opinions regarding the 4 issues of educational management in school : academic administration, budget administration, personnel administration, and general administration. The status of the committees and the size of schools were independent variables. The population were 3,258 committees. The samples of the study included 345 members; specified the sample size through Krejcie and Morgan's Table; and then did the stratified random sampling. The instrument used was a set of questionnaire comprising three parts : checklist, rating scale, and open – ended questionnaire. The statistics used to analyze the collected data were percentage, mean, and standard deviation. The researcher tested the hypotheses though Independent Samples t – test and F - test. After finding the differences of the data did the paired comparison by Scheffe' Method, and the level of statistical significant different was set at .05. It was found that, firstly, the overall job performance level of the committees was at the moderate level. When comparison was made according to the school with learning group classification and the size of school, no statistical significant difference was found. Additionally, it was suggested that management should support vocational learning in schools, hold the seminars for the committees to be aware of their roles and duties, and allow them to participate in school budget planning, supports and active school - community relations on any occasions should be developed.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ประสบผลสำเร็จล่วงได้ด้วยดีโดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ ประธานคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ มาลิณี จุโฑปะมา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิราณี จุโฑปะมา กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นีวัฒน์ กัลยพฤษ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นวมินทร์ ประชานันท์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องจนสำเร็จ ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้เอื้ออำนวยความสะดวกประสานงานในการจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 และผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอประโคนชัย และอำเภอบ้านกรวด ที่ให้ความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 และผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ขอขอบพระคุณนายสุรศักดิ์ เนาว์พิริยะวัฒน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองปรือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 นายไพบุลย์ ตักศิลาพันธ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโลกเขาพัฒนา และนายนรินทร์ ลีกระโทก ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกไม้แดงหัวกระสัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ แก้ไขเครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบพระคุณนายสุรทิน ม่านทอง ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านคอนนางาม คณะครูในโรงเรียนทุกท่าน ตลอดจนภรรยาและบุตร - ธิดา ที่ให้กำลังใจช่วยเหลือในการศึกษาและจัดทำวิทยานิพนธ์ คุณประ โยชนันท์ผิงเกิด ผิงมิ่งจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบเพื่อบูชาพระคุณบิดา - มารดา บुरพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่เป็นผู้มีส่วนสร้างความสำเร็จในการศึกษาให้แก่ผู้วิจัย

วิกุล พรหมโสภา

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
	สมมติฐานของการวิจัย.....	4
	ความสำคัญของการวิจัย.....	4
	ขอบเขตของการวิจัย.....	5
	ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
	การบริหาร โรงเรียน.....	9
	ความหมายของการบริหาร โรงเรียน.....	9
	รูปแบบการบริหารจัดการ โรงเรียน.....	10
	ภารกิจในการบริหาร โรงเรียน 4 ด้าน.....	17
	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	20
	ความเป็นมาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	20
	กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	22
	บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	30
	สภาพปัญหาการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน	32
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	34
	งานวิจัยในประเทศ	34
	งานวิจัยต่างประเทศ	42

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า	
3	วิธีดำเนินการวิจัย	46
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	46
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	47
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
	การวิเคราะห์ข้อมูล	49
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	50
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	53
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
5	สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	72
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	72
	สมมติฐานของการวิจัย.....	72
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	73
	สรุปผลการวิจัย.....	74
	อภิปรายผล.....	75
	ข้อเสนอแนะ.....	78
	ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	79
	ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	79

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	80
ภาคผนวก.....	86
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์	87
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	94
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม	102
ประวัติย่อของผู้วิจัย	104

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามระดับ ช่วงชั้นการจัดการเรียนการสอน และขนาดของโรงเรียน.....	46
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	47
3 ค่าร้อยละจำนวนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามระดับช่วงชั้นการจัดการเรียนการสอน และขนาดของโรงเรียน.....	55
4 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติ ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในด้านงานบริหารวิชาการ ด้านงานบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านงานบริหารทั่วไป โดยรวมรายด้าน.....	56
5 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติ ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ด้านงานบริหารวิชาการ โดยรวม และรายข้อ.....	57
6 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติ ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ด้านงานบริหารงบประมาณ โดยรวม และรายข้อ.....	59

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
7	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติ ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ด้านบริหารงานบุคคล โดยรวม และรายชื่อ..... 61
8	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติ ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวม และรายชื่อ..... 63
9	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับ การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามระดับช่วงชั้นการจัดการเรียนการสอน โดยรวม..... 65
10	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับ การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามระดับช่วงชั้นการ จัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารวิชาการ..... 65
11	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับ การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามระดับช่วงชั้นการ จัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารงานบุคคล..... 66

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
12	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับ การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามระดับช่วงชั้นการ จัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารงบประมาณ..... 66
13	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับ การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามระดับช่วงชั้นการ จัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารทั่วไป..... 67
14	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับ การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยรวม จำแนกตามขนาดของโรงเรียน..... 67
15	ค่าความถี่และค่าร้อยละเสนอแนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เกี่ยวกับ การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารวิชาการ..... 68
16	ค่าความถี่และค่าร้อยละเสนอแนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เกี่ยวกับ การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านบริหารงานบุคคล..... 69
17	ค่าความถี่และค่าร้อยละเสนอแนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เกี่ยวกับ การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงบประมาณ..... 70

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษามีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต เป็นเครื่องมือสำหรับแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพและพัฒนาสังคม การบริหารจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ บ่มส่งผล ถึงคุณภาพชีวิตที่ดีของประชากร ก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างเศรษฐกิจให้เจริญรุ่งเรือง ท่ามกลางสภาวะความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของกระแสโลก ปัจจัยแห่งความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ซึ่งเป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากจะขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว การบริหารจัดการองค์กรในโรงเรียน จะต้องอาศัยปัจจัยทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา อาทิ บริบท สภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองและเทคโนโลยี สถานศึกษาจำเป็นจะต้องมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับบุคคลและองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนเพื่อพัฒนาสถานศึกษาทุก ๆ ด้านในรูปของคณะกรรมการ เรียกว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้วางนโยบายเรื่องนี้ไว้ในมาตรา 80 (4) ดังนี้คือ ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนาและเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ (ราชกิจจานุเบกษา. 2550 : 23 - 24)

จากบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญชี้ให้เห็นว่า รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และรัฐต้องส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรศาสนาและเอกชนจัดและมีส่วนร่วม โดยที่รัฐจะต้องสร้างความตระหนัก และให้ความสำคัญแก่ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชน เอกชนตลอดทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพปลูกฝังจิตสำนึกของความเป็นไทย รู้รักสามัคคีเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และสนองตอบต่อความต้องการของชุมชน เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยมีหลักการที่เน้นการกระจายอำนาจ และประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น ดังจะเห็นได้จาก หมวด 1 มาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดไว้ว่า การจัดระบบโครงสร้างกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักมีเอกภาพ

ค่านโยบาย และมีความหลากหลายมีการกระจายอำนาจ ไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบประกันคุณภาพทางการศึกษาทุกระดับ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 6 - 7)

การบริหารจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งตอบสนองเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เน้นความสำคัญของผู้เรียนและเน้นการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามโครงสร้างการกระจายอำนาจ การบริหารทรัพยากรจะเป็นกลไกหรือเครื่องมือสำคัญในการดำเนินการเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์และเป้าหมาย โดยยึดหลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) เพื่อลดบทบาทของภาครัฐและให้สถานศึกษาสามารถแข่งขันภายใต้หลักความเสมอภาคและความเป็นธรรม ผ่อนคลายกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ให้สถานศึกษามีอิสระมากขึ้น โดยการกำหนดนโยบาย แผน มาตรฐาน และการส่งเสริมสนับสนุน ตามแนวทางการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School – Based Management : SBM) เพื่อที่จะนำไปสู่การจัดการศึกษาที่ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ การกำหนดให้มีการกระจายอำนาจบริหารและการจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาจะต้องให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำหน้าที่ กำกับ ดูแล ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านงานบริหารทั่วไป นับเป็นการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาลงมาถึงสถานศึกษาโดยตรง เป็นการบริหารจัดการที่ให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องตรงตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายและตามความต้องการของผู้เรียน สนองความต้องการของผู้ปกครองและชุมชนให้มากที่สุด คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อการจัดการศึกษาของ โรงเรียนเป็นอย่างมาก การบริหารและการจัดการศึกษาจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล จะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐและสภาพปัญหา ตามความต้องการของแต่ละท้องถิ่นด้วย (ธีระ รุญเจริญ. 2548 : 120 - 121)

คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นเสมือนผู้แทนของท้องถิ่น ย่อมต้องมีบทบาทสำคัญต่อการบริหารและการจัดการศึกษาของ โรงเรียน โดยจะเป็นกลไกเชื่อมโยงนโยบายของรัฐให้เข้าถึงชุมชน เพื่อพัฒนานักเรียนไปสู่ความเป็นพลเมืองดี เป็นพื้นฐานการศึกษาตลอดชีวิต เป็นพื้นฐานอาชีวศึกษาและเป็นพื้นฐานในระดับอุดมศึกษา นั่นคือนำไปสู่คนดี คนเก่ง และมีความสุข คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้บุคคลในชุมชนหลายฝ่ายเข้ามาเป็นคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาสถานศึกษา ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปี การกำกับติดตาม การดำเนินงานของสถานศึกษา ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีส่วนร่วม

ในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนการประสานงานกับองค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 27 - 28)

คณะกรรมการสถานศึกษาฯยังสะท้อนถึงภาระหน้าที่ความรับผิดชอบตามแนวทางที่กำหนดไว้ว่า ทุกคนจะต้องมีหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษา (All for Education) ดังนั้นบทบาท อำนาจ หน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาจะมีมากขึ้น การบริหารการศึกษาโดยคณะกรรมการเป็นการบริหาร โดยชุมชน ซึ่งจะตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง (ธีระ รุญเจริญ. 2548 : 21) แต่ในสภาพปัจจุบันการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ แนวทางในการเสนอและการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการศึกษาในด้านวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านงบประมาณ และด้านงานบริหารทั่วไป ซึ่งจะส่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยตรงของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ยังไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง ขาดความตระหนัก ขาดความชัดเจนในบทบาทหน้าที่ เนื่องจากส่วนมากได้รับการร้องขอจากสถานศึกษา มากกว่าได้รับการคัดสรรด้วยความสมัครใจ ขาดแรงจูงใจ จึงขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง โดยคิดว่าการบริหารจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของสถานศึกษา ประกอบกับ ไม่ค่อยมีเวลาในการปฏิบัติงาน อันเกิดจากปัญหาทางเศรษฐกิจ จึงไม่มีเวลาทุ่มเทให้การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ รวมถึงไม่กล้าแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม จึงปล่อยให้เป็นที่ของ โรงเรียนแค่เพียงฝ่ายเดียว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 21 - 22) สรุปปัญหา อุปสรรคการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากอดีตถึงปัจจุบัน ได้อย่างสอดคล้องกัน คือ ความไม่ชัดเจนในบทบาทหน้าที่ การได้รับการร้องขอ ขาดความกระตือรือร้น ขาดความร่วมมือ ขาดทักษะและประสบการณ์

ดังนั้น การพัฒนาประสิทธิภาพด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอน โดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ตามภาระงานทั้ง 4 ด้าน ด้วยภารกิจ ความจำเป็นและความสำคัญในฐานะของสถานศึกษา เป็นองค์กรที่จัดการศึกษาเพื่อเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา พัฒนา ปรับปรุง และเกิดการปฏิบัติงานแบบ

มีส่วนร่วมของชุมชน ในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน ตามภาระงานทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป เพื่อให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลแก่นักเรียน ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามระดับช่วงชั้นการจัดการเรียนการสอน และขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ระดับช่วงชั้นการจัดการเรียนการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แตกต่างกัน
2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
2. นำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับสภาพการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. นำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางสำหรับวางแผนพัฒนาการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 3 ตามบทบาทหน้าที่ ที่กำหนดตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ด้านการเสนอแนวทางและการมีส่วนร่วมในการบริการจัดการตามภาระงานทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป (ราชกิจจานุเบกษา. 2550 : 29 - 32)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 3 ซึ่งดำรงตำแหน่งในปีการศึกษา 2551 จำนวน 238 โรงเรียน จำนวนเป็น

2.1.1 โรงเรียนขนาดเล็ก 59 โรงเรียน มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 573 คน

2.1.2 โรงเรียนขนาดกลาง 93 โรงเรียน มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 1,395 คน

2.1.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ 86 โรงเรียน มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 1,290 คน รวมมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งสิ้น จำนวน 3,258 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี และ มอร์แกน (R.V. Krejcie & D.W. Morgan) ประสทธิ สุวรรณรักษ์ (2542 : 148 - 149) ได้กลุ่มตัวอย่าง 345 คน ดำเนินการสุ่มให้กระจายไปทุกโรงเรียนตามสัดส่วน โดยระดับอำเภอสุ่มตามพื้นที่ (Cluster Sampling) ระดับโรงเรียนสุ่มตามลำดับชั้น (Stratified Random Sampling) แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละโรงเรียน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 3 แบ่งออกได้ดังนี้

3.1.1 ระดับช่วงชั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน ได้แก่

3.1.1.1 ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 และ 1-3

3.1.1.2 ระดับช่วงชั้นที่ 3-4

3.1.2 ขนาดของโรงเรียน ได้แก่

3.1.2.1 ขนาดเล็ก

3.1.2.2 ขนาดกลาง

3.1.2.3 ขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณและด้านการบริหารทั่วไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ หมายถึง การเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 และพระราชบัญญัติตามกฎกระทรวง ว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ตามภารกิจ 4 ด้าน ได้แก่

1.1 ด้านการบริหารวิชาการ หมายถึง การให้ความเห็นชอบและการมีส่วนร่วมในด้านการบริหารวิชาการ

1.2 ด้านการบริหารงานบุคคล หมายถึง การให้ความเห็นชอบและการมีส่วนร่วมในด้านการบริหารงานบุคคล

1.3 ด้านการบริหารงบประมาณ หมายถึง การให้ความเห็นชอบและการมีส่วนร่วมในด้านการบริหารงบประมาณ

1.4 ด้านการบริหารทั่วไป หมายถึง การให้ความเห็นชอบและการมีส่วนร่วมในด้านการบริหารทั่วไป

2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง คณะบุคคลตามที่กำหนดในกฎกระทรวง พ.ศ. 2546 (ข้อ 2) ประกอบด้วย

2.1 ประธานกรรมการ (มาจากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ)

2.2 กรรมการที่เป็นผู้แทนครู

2.3 กรรมการที่เป็นผู้แทนศิษย์เก่า

2.4 กรรมการที่เป็นผู้แทนผู้ปกครอง

2.5 กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรชุมชน

2.6 กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- 2.7 กรรมการที่เป็นผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่น
- 2.8 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
- 2.9 ผู้อำนวยการสถานศึกษา
3. ระดับช่วงชั้นการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ระดับการจัดการศึกษา แบ่งเป็น
  - 3.1 ระดับช่วงชั้นที่ 1 - 2 และ 1 - 3 หมายถึง โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 และโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 หรือโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเดิม
  - 3.1 ระดับช่วงชั้นที่ 3 - 4 หมายถึง โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 หรือโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาเดิม
4. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง ขนาดโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขั้นพื้นฐานที่กำหนดตาม พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 กฎกระทรวงข้อ 1 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2546 : 2) แบ่งเป็น
  - 4.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120 คน
  - 4.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 - 300 คน
  - 4.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัย
ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานความคิด และเป็นข้อมูลประกอบการศึกษาวิเคราะห์ อภิปรายผลการวิจัย
โดยได้นำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

1. การบริหารโรงเรียน

1.1 ความหมายของการบริหาร โรงเรียน

1.2 รูปแบบการบริหารจัดการ โรงเรียน

1.2.1 การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

1.2.2 การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน

1.3 ภารกิจในการบริหาร โรงเรียน 4 ด้าน

2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1 ความเป็นมาของคณะกรรมการสถานศึกษา

2.2 กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2545

2.2.2 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

พ.ศ. 2543

2.2.3 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546

3. บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. สภาพปัญหาการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐาน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การบริหารโรงเรียน

การบริหารโรงเรียนเป็นกระบวนการที่สำคัญต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ในการบริหารโรงเรียน เพื่อให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการบริหาร และลักษณะเฉพาะ โดยยึดคุณภาพผู้เรียนเป็นเป้าหมายสูงสุดในการบริหารโรงเรียน

ความหมายของการบริหารโรงเรียน

ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายการบริหารโรงเรียนไว้ ดังต่อไปนี้

จันทรานี สงวนนาม (2545 : 9 - 10) กล่าวว่า การบริหารสามารถใช้คำ 2 คำ ทดแทนกันได้ คือ คำว่าการบริหาร (Administraion) และการจัดการ (Management) แต่ความหมายที่แท้จริง คำว่าการบริหารจะเน้นในเรื่องการบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติมักใช้กับภาครัฐ ส่วนคำว่าจัดการ มักจะใช้กับภาคธุรกิจเอกชน ดังนั้นการบริหารโรงเรียนจึงหมายถึง ศิลปะในการทำให้สิ่งต่าง ๆ ได้รับการกระทำจนเป็นผลสำเร็จ กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ใช่ผู้ปฏิบัติ แต่เป็นผลที่เกิดจากการใช้ศาสตร์และศิลป์ ทำให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานจนสำเร็จ ตามจุดมุ่งหมายที่ผู้บริหารสถานศึกษาตัดสินใจเลือกแล้ว

อคอุลย์ มะลัยสิทธิ์ (2547 : 12) ได้ให้ความหมายของการบริหารโรงเรียนว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง การที่ผู้บริหารใช้อำนาจ หน้าที่ของตำแหน่ง และอำนาจของผู้รองตำแหน่ง มาร่วมจัดการ วางแผน ประสานงาน ดำเนินงานต่าง ๆ กับคณะบุคคล ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในโรงเรียน เพื่อให้การปฏิบัติกิจกรรมภายในโรงเรียน ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุเป้าหมายที่กำหนด และได้สรุปขั้นตอนกระบวนการบริหาร 7 ขั้นตอน ของลูเธอร์ กุลลิค และลินคอล์น เออร์วิก (Luther Gulick & Lyndall Urwick. 1937) ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การวางโครงการและวางแผนการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า
2. การจัดหน่วยงาน (Organizing) หมายถึง การกำหนด โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ การแบ่งส่วนงาน การจัดสายงาน
3. การจัดวางตัวบุคคล (Staffing) หมายถึง การบริหารงานด้านบุคลากร การจัดอัตรากำลัง การสรรหาและพัฒนาบุคลากร การเสริมสร้างบรรยากาศการทำงาน
4. การอำนวยการ (Directing) หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุม การบังคับบัญชา และการดูแลการปฏิบัติงาน
5. การประสานงาน (Co-ordinating) หมายถึง การประสานงานด้านต่าง ๆ ของหน่วยงาน เพื่อให้เกิดความร่วมมือของบุคลากรในการปฏิบัติงานดำเนินไปถึงจุดมุ่งหมาย

หรือเป้าหมายเดียวกัน

6. การรายงาน (Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานของหน่วยงาน เพื่อให้บุคลากรในหน่วยงานทราบถึงความเคลื่อนไหวและความคืบหน้าของงาน

7. การจัดงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การจัดทำงบประมาณ การจัดทำบัญชีรายรับ รายจ่าย การควบคุม การตรวจสอบ

อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ (2549 : 5 - 21) ได้ให้ความหมายการบริหารว่า เป็นการปกครอง การดำเนินการหรือการจัดการ ในแง่กระบวนการ การบริหารหมายถึงการวางแผน (Planning) การจัดระเบียบองค์กร (Organizing) การชนะและครองใจคน (Influencing) และการควบคุม (Control) สรุปได้ว่า การบริหารหมายถึง การร่วมมือกันกระทำกิจกรรมหรือทำงาน ตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยอาศัยทรัพยากร และกระบวนการอย่างเป็นขั้นตอนซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ดำเนินงาน นอกจากนี้ผู้บริหารควรมีทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหาร คือ ทักษะการคิดรวบยอด (Conceptual Skills) ทักษะมนุษยสัมพันธ์ (Human Skills) และทักษะทางด้านเทคนิควิธี (Technical Skills) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือจุดประสงค์ที่วางไว้

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหาร โรงเรียน เป็นกระบวนการบริหารที่อาศัยความสามารถที่จะประสานการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ใช้ความสามารถในการระดมสรรพกำลัง และใช้ทรัพยากรเพื่อการบริหาร อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีระบบประกันคุณภาพที่ดี เพื่อให้การศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ การบริหาร โรงเรียนเป็นการจัดการกับโรงเรียน หรือการจัดการกับองค์กรในด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านวัสดุอุปกรณ์ เพื่อให้องค์กรนั้น ๆ สามารถดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลสูงสุด

รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียน

การบริหารจัดการ โรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ได้กำหนดแนวทางการบริหารจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการบริหารตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School - Based Management : SBM) หรือการบริหาร โดยยึดสถานศึกษา เป็นศูนย์กลางการบริหาร เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางหรือเขตพื้นที่การศึกษา ไปยังสถานศึกษาโดยตรงให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ มีความเป็นอิสระและคล่องตัวในการตัดสินใจ การบริหารจัดการ โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกันบริหาร โรงเรียนให้สอดคล้องและเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษา

ของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หลักการสำคัญในการบริหาร (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 83 - 85) ได้แก่

1. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากกระทรวงและส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยเชื่อว่าสถานศึกษาเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของเด็ก
2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement) เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้มีส่วนร่วมในการบริหาร การตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษา
3. หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return Power to People) เมื่อประชากร เพิ่มมากขึ้น ความเจริญด้านต่าง ๆ รุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาโดยส่วนกลางเริ่มมีข้อจำกัด เกิดความล่าช้าและไม่สนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริง จึงต้องมีการคืนอำนาจให้ท้องถิ่นและประชาชนได้จัดการศึกษาเอง
4. หลักการบริหารตนเอง (Self- Managing) การบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานนั้น มีความเชื่อว่า วิธีทำงานให้บรรลุเป้าหมายนั้น ทำได้หลายวิธี ควรปล่อยให้สถานศึกษามีระบบบริหารด้วยตนเอง ดำเนินการอย่างหลากหลาย ด้วยวิธีที่แตกต่างกัน แล้วแต่ความพร้อมของสถานศึกษา
5. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) ส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน มีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษา

การบริหารระดับ โรงเรียนเป็นการบริหารที่ยิ่งใหญ่ เนื่องจากผู้บริหารจะต้องทุ่มเทกำลังแรงกาย แรงใจ แรงความคิด และแรงศรัทธา เพื่อการศึกษาของประชาชน หากบุคคลเหล่านี้ได้รับการศึกษาที่เหมาะสม การปฏิรูปการศึกษาก็จะประสบผลสำเร็จ สมดังปณิธานของตัวแทนทางการศึกษาระดับนานาชาติที่ระคมสมองเพื่อปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้การศึกษาเป็นไปเพื่อประชาชนทุกคน เกษม วัฒนชัย (2546 ข : 29 - 30 ; อ้างถึงใน อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ. 2549 : 144) ได้กล่าวถึงปณิธานขององค์การสหประชาชาติ ที่เกี่ยวกับการปฏิรูปทางการศึกษาเป็นไปเพื่อ

1. Education for All. Basic Education for All. และ Quality Education for All. หมายความว่า การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อทุกคน ทุกคนจะต้องได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาอย่างมีคุณภาพจะต้องเป็นไปเพื่อทุกคน
2. All for Education. ทรัพยากรทั้งปวงต้องใช้เพื่อการศึกษา ค่อไปรัฐต้องเปิดใจ

กว้างให้ภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคม ได้เปิดสถานศึกษาทุกระดับให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพื่อระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

3. การกระจายอำนาจการบริหารจัดการ ให้เขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียน มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้มากขึ้น ไม่ควรให้อำนาจอยู่ที่ส่วนกลาง
4. การบริหาร โดยองค์คณะบุคคล โดยให้บุคคลในพื้นที่เป็นกรรมการสถานศึกษา
5. การกำหนดระบบความรับผิดชอบต่อการบริหาร จะต้องมียุทธศาสตร์ระดับชาติ (National Test) มีมาตรฐาน (Standard) และมีการเทียบเคียงระดับชาติ (National Benchmarking)

การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นแนวคิดทางการบริหารและการจัดการศึกษา ที่มุ่งให้สถานศึกษาเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ภายใต้กรอบที่กฎหมาย กำหนด โดยมีการกระจายอำนาจตัดสินใจที่จะพัฒนานโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ของสถานศึกษา และร่วมกับบุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา (Stakeholders) ทั้ง ทางด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป โดยมุ่งเน้นผลผลิต คือผู้เรียน เป็นสำคัญ ซึ่งสถานศึกษาต้องยึดถือหลักการดังนี้

1. ยึดถือนโยบาย เป้าหมายและมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของชาติ และของหน่วยงาน ค้นสังกัด ในการนำโรงเรียนสู่การปฏิบัติ โดยจัดระบบการบริหารด้วยตนเอง (Self – Managing) อย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล ได้แก่

- 1.1 กำหนดเป้าหมาย และแผนการดำเนินงานของ โรงเรียนด้วยตนเอง
- 1.2 กำหนดวิธีดำเนินงานด้วยตนเอง
- 1.3 กำหนดหลักการ เสนอฯในการระดมทรัพยากร และการบริหารงบประมาณ

ด้วยตนเอง

- 1.4 กำหนดวิธีการประเมินตนเอง

2. เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยผู้ปกครอง ครู ผู้ทรงคุณวุฒิ สมาชิกในชุมชน ศิษย์เก่า ผู้บริหาร โรงเรียน และตัวแทนนักเรียน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารตัดสินใจเกี่ยวกับ งบประมาณ บุคลากรและวิชาการ โดยให้เป็นไปตามความต้องการและความคาดหวังของสังคม รูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในประเทศไทยเป็นรูปแบบที่ชุมชน มีบทบาทหลัก (Community Control SBM) ซึ่งมาจากแนวคิดที่ว่า การจัดการศึกษา ควรสนองตอบ ความต้องการและค่านิยมของผู้ปกครองและชุมชนให้มากที่สุด ตัวแทนของผู้ปกครองและชุมชน เป็นประธานคณะกรรมการ โดยมีผู้บริหาร โรงเรียนเป็นกรรมการและเลขานุการ บทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการ โรงเรียนเป็นคณะกรรมการบริหาร ถือเป็นกลยุทธ์ที่จะทำให้การปฏิรูปการ

เรียนรู้ และการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประสบผลสำเร็จ เป็นการพัฒนาเด็กไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมที่ดีในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้แนวทางการดำเนินการนำรูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ไปใช้ในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จประการหนึ่งนั้น คณะกรรมการสถานศึกษาต้องได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการบริหาร เช่น ในเรื่องการตัดสินใจ การสั่งการ การแก้ปัญหา กลุ่มสัมพันธ์ การวางแผนหลักสูตรและการเรียนการสอนงบประมาณ การบริหารบุคคล และผู้บริหาร โรงเรียนต้องได้รับการฝึกอบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับทักษะภาวะผู้นำ โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ประโยชน์ที่เกิดแก่นักเรียน
2. ความรับผิดชอบต่อผลงาน
3. ความเที่ยงธรรม
4. การบริหารทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
5. เน้นการมีส่วนร่วม

การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ไม่ได้มีรูปแบบหรือสูตรสำเร็จ เป็นการบริหารจัดการที่เป็นไปตามความต้องการของโรงเรียนเอง โดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีความร่วมมือร่วมใจ ลงมือปฏิบัติ ปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนเป็นรูปแบบที่เหมาะสมหรือมีลักษณะเฉพาะสถานศึกษานั้น ๆ (อุทัย บุญประเสริฐ, 2543 : 44 - 46 , อ้างถึงใน อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ, 2549 : 147 - 150)

สรุปการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น โรงเรียนจะต้องเน้นการมีส่วนร่วม และเป็นหลักในการตัดสินใจ โดยคำนึงถึงนักเรียนเป็นสำคัญ มีความรับผิดชอบต่อผลของงาน การบริหารทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ประสบผลสำเร็จ คือ ผู้นำจะต้องเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง มีการบริหารในรูปของคณะบุคคล มีระบบข้อมูลสารสนเทศเป็นปัจจุบัน มีระบบประกันคุณภาพภายในที่ดี การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การกำกับติดตามและการรายงานผลการปฏิบัติงานต่อสาธารณะ

การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นสิ่งสำคัญในการบริหารจัดการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องศึกษารายละเอียดที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ส่งเสริมและสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เอื้อต่อการดำเนินงานตามภาระงานต่าง ๆ ของโรงเรียน หลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 บัญญัติไว้ กล่าวคือ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิในการจัดการศึกษา โดยคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษา เพื่อพัฒนาความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดี การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ โดยให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่จัดสาระหลักสูตรท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน เป็นกระบวนการที่ผู้บริหาร สถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษาจะต้องตระหนักถึงความสำคัญ และเกิดขึ้นได้ ทุกสภาพการณ์ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล จะพัฒนาเชื่อมโยงเป็นความสัมพันธ์ระดับหน่วยงาน ดังนั้น แนวคิดพื้นฐานที่สำคัญที่สุดคือ การยอมรับ การเสริมแรงทางบวก การให้เกียรติ เคารพใน ความคิดเห็นของบุคคลอื่น จะนำไปสู่การพัฒนาความสัมพันธ์ ที่ก่อให้เกิดการขับเคลื่อนกระบวนการบริหารจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

พินิจดา วีระชาติ (2542 : 21 - 27) ได้สรุปความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ดังนี้

1. โรงเรียนมีความสำคัญในแง่ที่เป็นสถาบันที่มีหน้าที่ชัดเจนเยาวชน ให้สามารถตอบสนองความต้องการของสังคม (Demands of Society) กล่าวคือ มีหน้าที่ในการปรับปรุง และสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้แก่ชุมชน ด้วยการฝึกการเป็นพลเมืองดีของประเทศพหุวัฒนธรรม ปัญหาและความต้องการของชุมชน ขณะเดียวกันชุมชนก็จะต้องยอมรับในความสำคัญของโรงเรียน ด้านการให้ความร่วมมือช่วยเหลือสนับสนุนโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาปรับปรุง สิ่งแวดล้อมใน โรงเรียนและชุมชนควบคู่กันไป

2. โรงเรียนมีหน้าที่สนองความต้องการของแต่ละบุคคล (Need of Individual) หมายความว่า โรงเรียนมีหน้าที่ส่งเสริมให้บุคคลรู้จักรัก และสร้างความก้าวหน้าให้กับตนเองตาม ความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อให้มีความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้ มีทักษะในการ ประกอบวิชาชีพ ตลอดจนมีหน้าที่ในการฝึกอบรมให้เด็กทุกคนเป็นผู้มีวัฒนธรรม ศีลธรรม จริยธรรมอันดีงาม การสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน มีความสำคัญ โรงเรียน จะต้องให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชนเพื่อเปลี่ยนแปลงแก้ไข ขจัดความเชื่อ ความคิด และเจตคติในทางลบ โรงเรียนจะต้องปลูกฝังค่านิยม ความเชื่อมั่น ความศรัทธาแก่ประชาชน เพื่อให้ชุมชนเห็นเจตนาดีของโรงเรียน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน

ครูและนักเรียนมีส่วนสำคัญ เนื่องจากเป็นสื่อกลางในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน และชุมชน การถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ ตลอดจนแนวคิด ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรม จากโรงเรียนสู่ชุมชน จากชุมชนสู่โรงเรียน กล่าวโดยสรุปว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน เป็นแนวทางสำคัญที่โรงเรียนจะสามารถนำทรัพยากรในชุมชน มาใช้ประโยชน์ ต่อการศึกษา เพื่อส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ไปสู่เป้าประสงค์ที่ต้องการ หลักในการ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 20) ได้กำหนดหลักในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไว้ดังนี้

1. ดำเนินงานด้วยความบริสุทธิ์ใจตรงไปตรงมา
2. การติดต่อกับชุมชนต้องมุ่งให้เกิดเจตคติที่ดี
3. ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทั้งในและนอกโรงเรียน
4. สร้างความเข้าใจอันดี ให้เกิดทั่วไปไม่จำกัดเฉพาะกลุ่ม
5. รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนในชุมชน
6. ใช้วิธีการดำเนินงานง่าย ๆ และเป็นกันเองกับประชาชน
7. ใช้วิธีการดำเนินการให้หลากหลายที่เหมาะสมแต่ละสภาพของชุมชน
8. ให้เกียรติและยกย่องชุมชนที่ให้ความร่วมมืออย่างเท่าเทียมกัน
9. ปรับปรุงการประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพ
10. ใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ โดยการให้ประชาชนมีบทบาทมากขึ้น

ในการสร้างความสัมพันธ์และร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีหลักการ

ที่จะต้องปฏิบัติให้เกิดรูปธรรม 5 ประการคือ

1. ต้องมีทั้งการให้และการรับข่าวสารต่อชุมชน หมายความว่าบุคลากรในโรงเรียน จะต้องทราบความเป็น ไปของชุมชน และขณะเดียวกันก็รายงานให้ประชาชนทราบถึงปัญหา อุปสรรค และวิธีการดำเนินงานของ โรงเรียน
2. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จะสัมฤทธิ์ผลอยู่ที่การใช้วิธีการ อย่างหลากหลายในเวลาเดียวกัน
3. ต้องพยายามให้ชุมชนเข้าใจ โรงเรียนให้มากขึ้น
4. งานที่จัดทำนั้นควรเป็นงานที่ทำอย่างต่อเนื่อง
5. โรงเรียนควรให้ข้อมูลที่ น่าสนใจและง่ายต่อการเข้าใจ และสอดคล้อง

กับสภาพปัจจุบัน

อคุลย์ มะลัยสิทธิ์ (2547 : 34 - 35) ได้สรุปวิธีสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชนว่า มีวิธีดำเนินการได้หลายประการ ดังนี้

1. จัดทำเอกสารแผ่นพับ เพื่อเผยแพร่ข่าวสาร และให้ข้อมูลเกี่ยวกับ โรงเรียนกับชุมชน
2. เปิดเยี่ยมชมสถานที่ ในแต่ละปีการศึกษา โรงเรียนควรจัดนิทรรศการด้านวิชาการ การแสดงผลงานของนักเรียนทางด้านศิลปะและอื่น ๆ เพื่อให้สาธารณชนผู้สนใจเข้าเยี่ยมชม ห้องเรียนที่สวยงาม มีจุดเด่น โดยจัดงานอย่างมีระเบียบ มีความหมายจงใจ
3. เข้าร่วมสาธารณกิจของชุมชน เช่น งานพัฒนาหมู่บ้าน งานทำความสะอาด นอกจากชุมชนจะเห็นน้ำใจจากทางโรงเรียนแล้ว นักเรียนยังได้ฝึกการเรียนรู้จากชุมชน
4. การบริการชุมชน เป็นงานอย่างหนึ่งของโรงเรียน เช่นบริการเด็กเล็ก บริการให้ความรู้ผู้สูงอายุในพื้นที่ กิจกรรมเหล่านี้จะช่วยให้ประชาชนตระหนักในคุณค่าของโรงเรียน
5. จัดตั้งประชาสัมพันธ์โรงเรียน เพื่อทำหน้าที่ศึกษาข้อมูล ประเมินเจตคติของประชาชนในชุมชน ซึ่งเป็นกลวิธีเพื่อการประชาสัมพันธ์ที่ดีที่สุด

กระทรวงศึกษาธิการ (2547 : 27) ได้กำหนดแนวทางการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไว้ดังนี้

1. การสร้างศรัทธาในตนเองของผู้บริหารและคณะครู ในโรงเรียน ต้องพยายามพัฒนาตนเองให้ชุมชนได้เกิดความศรัทธาร่วมมือกันปฏิบัติงาน
2. การร่วมสร้างศรัทธาให้สถาบัน ผู้บริหาร โรงเรียนและคณะครู ร่วมกันพัฒนาโรงเรียนให้ชุมชนมีความภูมิใจและเชื่อมั่นในการเรียนการสอน
3. การสร้างความสนิทสนมกับชุมชน ผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอน ต้องให้ความสำคัญในการสร้างความสนิทสนมกับชุมชน ด้วยการให้เวลาต้อนรับ ให้บริการด้วยความเต็มใจ ไปร่วมงาน ช่วยเหลือพัฒนาชุมชนเป็นประจำ
4. การเสริมสร้างเกียรติคุณของชุมชน ผู้บริหาร โรงเรียนและคณะครู จะต้องให้เกียรติแก่ชุมชนหรือคณะบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมและเท่าเทียม
5. การจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ผู้บริหาร โรงเรียนและคณะครู ต้องร่วมกันจัดอย่างหลากหลายและต่อเนื่อง โดยถือหลักมนุษยสัมพันธ์ มุ่งเน้นความร่วมมือมากกว่าความต้องการ ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง ผู้บริหารและคณะครูยังมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีความพร้อมเพรียง มีความสมัครสมานสามัคคี ในโรงเรียนด้วยแล้ว ยังเป็นการสร้างความเชื่อมั่น ความศรัทธาให้กับชุมชน อันจะนำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในที่สุด

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

หมายถึง การที่บุคลากรในโรงเรียนและชุมชน ให้ความร่วมมือ ร่วมวางแผน ประสานงาน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สร้างความรู้สึกร่วมกัน การระดมทรัพยากรในชุมชน เพื่อมุ่งสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดการพัฒนาการศึกษาร่วมกัน ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาเด็กและประชาชนในชุมชน กระบวนการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ภารกิจในการบริหารงานโรงเรียน 4 ด้าน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

มาตรา 9 การจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลัก ให้มีการกระจายไปสู่ เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมาตรา 39 กำหนดให้ กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งทางด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยตรง หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 มีสาระสำคัญ และรายละเอียด ในการกระจายอำนาจการบริหาร และจัดการศึกษา ตามภารกิจในการบริหาร โรงเรียน 4 ด้าน ดังต่อไปนี้ (ราชกิจจานุเบกษา. 2550 : 29 - 32)

ด้านการบริหารวิชาการ เป็นภาระงานหลักที่สำคัญในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับ การพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียนให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพมากที่สุด ประกอบด้วย

1. การให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
2. การวางแผนด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
9. การนิเทศการศึกษา
10. การแนะแนว
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐาน
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
13. พัฒนาศึกษากับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

14. สนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรอื่น
  15. การจัดทำระเบียบด้านวิชาการของสถานศึกษา
  16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
  17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- ด้านการบริหารงานบุคคล ประกอบด้วย

1. การวางแผนอัตรากำลัง
2. การจัดสรรอัตรากำลังครูและบุคลากรทางการศึกษา
3. การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
4. การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายครูและบุคลากรทางการศึกษา
5. การเลื่อนขั้นเงินเดือน
6. การลาทุกประเภท
7. การประเมินผลการปฏิบัติงาน
8. วินัยและการลงโทษ
9. การสั่งพักและออกจากราชการ ไว้ก่อน
10. รายงานทางวินัยและการลงโทษ
11. การอุทธรณ์และการร้องทุกข์
12. การออกจากราชการ
13. จัดระบบละจัดทำทะเบียนประวัติ
14. การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
15. การประเมินวิทยฐานะครูและบุคลากรทางการศึกษา
16. การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ
17. การส่งเสริมและมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณ
18. การส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรมครูและบุคลากรทางการศึกษา
19. การขอรับใบอนุญาต
20. การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล

ให้เป็นไปตามกฎหมายนั้น ๆ

ด้านการบริหารงบประมาณ เนื่องจากการเงินเป็นงานสำคัญในการบริหาร มีระเบียบข้อบังคับและแนวปฏิบัติ ซึ่งจะต้องปรับให้สอดคล้องกับระบบบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ประกอบด้วย

1. การจัดทำแผนและขอตั้งงบประมาณเสนอหน่วยงานต้นสังกัด

2. การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงิน
3. การอนุมัติใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร
4. การขอโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
5. รายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ
6. การตรวจสอบ ติดตาม รายงานการใช้งบประมาณ
7. การตรวจสอบ ติดตาม รายงานการใช้ผลผลิต
8. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
9. การปฏิบัติงานอื่นเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา
10. การบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษา
11. การวางแผนพัสดุ
12. การกำหนดรูปแบบ ครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้าง เสนอหน่วยงานต้นสังกัด
13. การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อจัดหาพัสดุ
14. การจัดหาพัสดุ
15. การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ
16. การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน
17. การเบิกเงินจากคลัง
18. การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การจ่ายเงิน
19. การนำเงินส่งคลัง
20. การทำบัญชีการเงิน
21. การรายงานการเงินและงบการเงิน
22. การจัดทำ/จัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียนและรายงาน
ด้านการบริหารทั่วไป ประกอบด้วย
  1. การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูล และสารสนเทศ
  2. การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
  3. การวางแผนการบริหารงานการศึกษา
  4. การวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน
  5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
  6. การพัฒนามาตรฐานและการปฏิบัติงาน
  7. งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
  8. งานธุรการ

9. การดูแลสถานที่และสภาพแวดล้อม
10. การจัดทำสำมะโนนักเรียน
11. การรับนักเรียน
12. การจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา
13. การจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย
14. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
15. การทัศนศึกษา
16. งานกิจการนักเรียน
17. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
18. การจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน
19. การประสานงานกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น
20. การรายงานผลการปฏิบัติงาน
21. การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
22. การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมครูลงโทษนักเรียน

สรุปได้ว่า การบริหารการจัดการศึกษา ตามภารกิจการบริหาร โรงเรียนทั้ง 4 ด้าน มีขอบข่ายกว้างขวางมาก ไม่สามารถดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ หากไม่บริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมจากชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความเป็นมาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 คณะกรรมการสถานศึกษา เป็นคณะบุคคลซึ่งมีความสำคัญที่จะทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมกิจการของสถานศึกษา ในฐานะที่เป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 5) ได้สรุปความเป็นมา ลักษณะ บทบาทหน้าที่และภารกิจของคณะกรรมการสถานศึกษา ในอดีต จนถึง พ.ศ. 2428 ศูนย์กลางการศึกษาอยู่ในชุมชน มีวัด บ้านร่วมจัดการศึกษา ไม่มีกฎเกณฑ์ระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจน แต่เป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนนั้น ๆ

พ.ศ. 2428 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาที่มีระบบระเบียบปฏิบัติที่แน่นอนมากขึ้น ในปี พ.ศ. 2452 ได้แต่งตั้งคณะกรรมการตำบล ประกอบด้วย กรรมการ 3 คน คือ กำนัน หรือหัวหน้าตำบล 1 คน มีหน้าที่จัดตั้งโรงเรียน ทำนุบำรุง

หาเด็กเข้าเรียน หากครูมาสอนในโรงเรียน เรียกโรงเรียนที่ดั่งขึ้นมานี้ว่า โรงเรียนประชาบาล ซึ่งดำรงอยู่ได้โดยอาศัยทุนทรัพย์ของประชาชน

พ.ศ. 2524 มีการประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา พุทธศักราช 2525 โดยมีสาระสำคัญที่กำหนดแนวทางการสรรหา จำนวน คุณสมบัติ วาระและการพ้นตำแหน่ง รวมทั้งได้กำหนดบทบาทหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน

พ.ศ. 2539 กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้มีระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการ โรงเรียนประถมศึกษา พุทธศักราช 2539 เนื่องจากมีข้อมูลจากผลการวิจัยยืนยันว่าการดำเนินการของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ยังไม่เกิดผลสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งความพร้อมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาในโรงเรียน ความพึงพอใจในผลงานของตนเอง การให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียน การกำหนดแนวทางการพัฒนา ประกอบกับมีกระแสความต้องการให้คณะกรรมการประจำโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543 : 9)

พ.ศ. 2540 มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการ โรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2539 เพื่อให้เกิดการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงได้จัดประชุมทางไกล เรื่องบทบาทคณะกรรมการ โรงเรียนประถมศึกษาตามรัฐธรรมนูญ ถือเป็นการจัดประชุมสัมมนาผู้บริหาร โรงเรียนและประธานคณะกรรมการ โรงเรียนพร้อมกันทั่วประเทศ โดยการถ่ายทอดสดผ่านทางสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 และวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย พร้อมกันทั่วประเทศ เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2541 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543 : 9)

พ.ศ. 2542 ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เน้นหลักการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน การกระจายอำนาจในการจัดการศึกษารวมทั้งการพัฒนาองค์กรชุมชนให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเอง และสามารถจัดการศึกษาในชุมชนได้

พ.ศ. 2543 กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคคลในชุมชนหลายฝ่าย ให้เข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการจัดการศึกษาของชุมชน และเป็นระเบียบคณะกรรมการสถานศึกษาฉบับแรก ที่กำหนดให้ผู้หญิงสามารถเข้ามามีบทบาทในการเป็นคณะกรรมการ

สถานศึกษา ทำให้ผู้หญิงมีโอกาสมากขึ้นในการทำงานเพื่อชุมชนและ โรงเรียน และยังทำให้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทมากขึ้นในการจัดการศึกษาของท้องถิ่น เมื่อมีการ ปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

พ.ศ. 2546 มีการออกพระราชบัญญัติระเบียบบริหารการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อทำหน้าที่กำกับ และส่งเสริมสนับสนุนกิจการ ของสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กร ศาสนาอื่น และผู้ทรงคุณวุฒิ คุณสมบัตติ หลักเกณฑ์วิธีสรรหา การเลือกประธานกรรมการและ กรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งให้เป็นไปตามกำหนดในกฎกระทรวง (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546. 2546 : 6 กรกฎาคม. ราชกิจจา นุเบกษา. เล่ม 120 ตอนที่ 62 ก หน้า 38).

กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของรัฐ ได้แก้ไขปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับความ เปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรง เป็นประมุข ตลอดจนเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ที่โลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว สารสำคัญของ พระราชบัญญัติมีดังนี้ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 : 9 - 62)

มาตรา 34 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่พิจารณาเสนอ นโยบาย แผนพัฒนามาตรฐานและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตามตรวจสอบ และประเมิน ผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรา 37 การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาระดับต่ำกว่า ปริญญา ให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากรเป็นหลัก และความเหมาะสมด้านอื่น ๆ ด้วย

มาตรา 38 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาให้มีคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา รวมทั้งพิจารณาการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือยกเลิก สถานศึกษา ประสานส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ประสาน และ ส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบาย และมาตรฐาน

การศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน องค์กร เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาใน รูปแบบที่หลากหลายรวมทั้งการกำกับดูแลหน่วยงานด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมในเขตพื้นที่ การศึกษา

มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง หลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 40 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของ สถานศึกษา ประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และ การพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการ และเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ประกอบกับมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2534 กระทรวงศึกษาธิการจึงวางระเบียบไว้ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 119 - 125)

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิก ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2539 บรรดาระเบียบข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วใน ระเบียบนี้หรือซึ่งขัดแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4 ในระเบียบนี้

สถานศึกษา หมายความว่า โรงเรียนของรัฐที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ไม่หมายรวมถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาเฉพาะทาง

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายความว่า ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการที่รับผิดชอบ
บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการ หมายความว่า กรรมการในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อ 5 ให้มีคณะกรรมการอย่างน้อยสถานศึกษาละเจ็ดคน แต่ไม่เกินสิบห้าคน

ประกอบด้วย

5.1 ผู้แทนผู้ปกครองได้แก่ ผู้แทนของผู้มีรายชื่อเป็นผู้ปกครองตามทะเบียนนักเรียน
ที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกินสองคน

5.2 ผู้แทนครูได้แก่ ผู้แทนของข้าราชการครูผู้ปฏิบัติการสอนและผู้ช่วยผู้บริหาร
สถานศึกษานั้นจำนวนไม่เกินสองคน

5.3 ผู้แทนองค์การชุมชน ได้แก่ ผู้แทนของชมรม สมาคม มูลนิธิ องค์กรเอกชน หรือ
กลุ่มบุคคลในรูปอื่นใดที่ดำเนินกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ และมีที่ตั้งอยู่ในเขตบริการ
ของสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกินสองคน

5.4 ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ผู้แทนของเทศบาล องค์การบริหาร
ส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยาหรือองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นรูปแบบอื่น ไม่เกินสี่คน

5.5 ผู้แทนศิษย์เก่า ได้แก่ ผู้แทนสมาคมศิษย์เก่า ชมรมศิษย์เก่าหรือบุคคลที่เคยศึกษา
จากสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกินสองคน

5.6 ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้นำทางศาสนา ผู้ทรงภูมิปัญญาไทยในท้องถิ่น ข้าราชการ
บำนาญ ข้าราชการอื่นนอกสังกัดสถานศึกษา พนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานอื่นของรัฐ
เจ้าของหรือผู้บริหารสถานประกอบการ ทั้งในและนอกเขตบริการของสถานศึกษานั้น จำนวนไม่
เกินสี่คน ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้คณะกรรมการเลือกกรรมการ
คนหนึ่ง ใน 5.1,5.2,5.3,5.4,5.5 และ 5.6 เป็นประธาน และอีกหนึ่งคนเป็นรองประธาน

ข้อ 6 ให้คณะกรรมการกำหนดจำนวนและสัดส่วนของคณะกรรมการ เพื่อให้ได้มา
ซึ่งคณะกรรมการ ตามข้อ 5 โดยคำนึงถึงจำนวนและสัดส่วนของคณะกรรมการที่เป็นสตรีจำนวน
ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของคณะกรรมการทั้งหมด

ข้อ 7 การให้ได้มาซึ่งคณะกรรมการให้ดำเนินการดังนี้

7.1 ให้สถานศึกษาประกาศรับสมัครผู้แทนตามข้อ 5.1,5.2,5.3,5.4 และ 5.5

7.2 ให้ผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกตามข้อ 7.1 คัดเลือกกันเองให้เหลือเท่ากับจำนวน
ตามที่กำหนดไว้ในข้อ 6

7.3 ให้ผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกตามข้อ 7 (2) และผู้บริหารสถานศึกษา

เสนอรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตามที่เห็นสมควรจำนวนสองเท่าของจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อ 6

7.4 ให้ผู้บริหารสถานศึกษานำรายชื่อเสนอผู้มีอำนาจตามข้อ 9 เป็นผู้ลงนามแต่งตั้ง ในกรณีไม่มีผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกเป็นผู้แทนในองค์ประกอบใด ให้คณะกรรมการเสนอรายชื่อ บุคคลในองค์ประกอบนั้น จำนวนสองเท่าของจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อ 6 และให้ผู้รับการเสนอ ชื่อคัดเลือกกันเองให้เหลือเท่ากับจำนวนตามที่กำหนดไว้

ในกรณีที่ผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกในองค์ประกอบใด ไม่ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ ในข้อ 6 ให้ถือว่าผู้ที่สมัครเข้ารับการคัดเลือกเท่าที่มีอยู่ในองค์ประกอบนั้น แล้วให้คณะกรรมการ เสนอรายชื่อบุคคลในองค์ประกอบนั้นจำนวนสองเท่าของจำนวนที่ยังขาดอยู่ และให้ผู้ได้รับการ เสนอชื่อคัดเลือกกันเองให้เหลือตามจำนวนที่กำหนดไว้ ในกรณีที่ผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือก ในองค์ประกอบใดมีจำนวนเท่ากับจำนวนกรรมการตามที่กำหนดไว้ในข้อ 6 ให้ถือว่าผู้สมัคร เข้ารับการคัดเลือกดังกล่าวเป็นกรรมการในองค์ประกอบนั้น

ข้อ 8 คุณสมบัติทั่วไปของกรรมการ

8.1 เป็นผู้สนใจในการพัฒนาการศึกษา

8.2 เป็นผู้มีความประพฤติดี

8.3 ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

8.4 ไม่เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดเว้นแต่เป็น โทษสำหรับความผิด ที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

ข้อ 9 ให้ผู้บังคับบัญชาเหนือสถานศึกษาขึ้นไปหนึ่งระดับเป็นผู้ลงนามในการแต่งตั้ง และอนุญาตการลาออกของคณะกรรมการ

ข้อ 10 ให้กรรมการมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับตั้งแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง คณะกรรมการซึ่งได้มาตามระเบียบนี้ในวาระแรก เมื่อครบกำหนดสองปีให้จับฉลากออกกึ่งหนึ่ง ในกรณีที่เกินจำนวนนี้ ให้พิเศษเพิ่มเป็นหนึ่งคน เว้นคณะกรรมการและเลขานุการ ให้สถานศึกษา ดำเนินการสรรหากรรมการทดแทนกรรมการที่พ้นจากตำแหน่งตามวรรคสองตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อ 7 โดยให้อยู่ในตำแหน่งตามวาระในวรรคหนึ่ง การสรรหากรรมการ ใหม่แทนกรรมการที่พ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่งและวรรคสาม ให้ดำเนินการภายในสี่สิบห้าวัน นับจากวันครบวาระหรือครบกำหนดแล้วแต่กรณี ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ ยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการใหม่ให้กรรมการชุดเดิมปฏิบัติหน้าที่ไปจนกว่าจะได้มีการประกาศ แต่งตั้งกรรมการใหม่ กรรมการที่พ้นวาระอาจได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการ ได้อีก

ข้อ 11 กรรมการจะพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- 11.1 ออกตามวาระ
  - 11.2 ตาย
  - 11.3 ลาออก
  - 11.4 ขาดคุณสมบัติตามข้อ 8
  - 11.5 เป็นบุคคลล้มละลาย
  - 11.6 เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
  - 11.7 ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดเว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
  - 11.8 พ้นจากตำแหน่งในสถานศึกษานั้น สำหรับกรรมการตามข้อ 5.2 และผู้บริหารสถานศึกษา
  - 11.9 พ้นจากสถานภาพการเป็นผู้ปกครองนักเรียนสถานศึกษานั้น สำหรับกรรมการตามข้อ 5.1
  - 11.10 พ้นจากสภาพการเป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับกรรมการตาม ข้อ 5.4
  - 11.11 คณะกรรมการจำนวนไม่น้อยกว่าสองในสาม มีมติให้ออกยกเว้นกรรมการและเลขานุการ
- ข้อ 12 ในกรณีที่กรรมการในองค์ประกอบใดว่างลงก่อนครบวาระเกินกว่าเก้าสิบวัน ให้สถานศึกษา ดำเนินการตามข้อ 7 เพื่อให้ได้มาซึ่งกรรมการในองค์ประกอบนั้นภายในสามสิบวัน นับตั้งแต่วันที่ว่างลงและให้อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการที่ตนแทน
- ข้อ 13 คณะกรรมการมีหน้าที่ดังนี้
- 13.1 กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา
  - 13.2 ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
  - 13.3 ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
  - 13.4 กำกับ และติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา
  - 13.5 ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและได้มาตรฐาน
  - 13.6 ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
  - 13.7 เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ

ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา

13.8 ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้านรวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ

13.9 เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

13.10 ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อสาธารณชน

13.11 แต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามระเบียบนี้ตามที่เห็นสมควร

13.12 ปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้น

ข้อ 14 ให้มีการประชุมคณะกรรมการอย่างน้อยภาคเรียนละสองครั้ง การดำเนินการประชุมคณะกรรมการ ให้เป็นไปตามระเบียบวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด โดยให้มีกรรมการเข้าร่วมประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการที่มีอยู่ในขณะนั้น และให้มีผู้แทนของนักเรียนเข้าฟังและแสดงความคิดเห็นตามที่คณะกรรมการสถานศึกษาเห็นสมควรแล้วแต่กรณี

ในกรณีที่เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์ของนักเรียนโดยตรง ให้รับฟังความคิดเห็นของนักเรียนประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการด้วย ให้ผู้บริหารสถานศึกษารายงานผลการประชุมต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปชั้นหนึ่งภายในสัปดาห์วัน นับแต่วันที่มีการประชุม

ข้อ 15 ในวาระเริ่มแรกให้กรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรมที่มีสถานศึกษาในสังกัดดำเนินการให้ได้มาซึ่งคณะกรรมการให้แล้วเสร็จ ภายในหกสิบวันนับแต่วันประกาศใช้ระเบียบนี้

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้คณะกรรมการโรงเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการ โรงเรียน พ.ศ. 2539 ปฏิบัติหน้าที่ไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตามระเบียบนี้รวมทั้งดำเนินการให้เป็นไปตามข้อ 6 และข้อ 7 แล้วแต่กรณี

สถานศึกษาให้คณะกรรมการสถานศึกษา หรือคณะกรรมการ โรงเรียนอยู่ในวันที่ประกาศใช้ระเบียบนี้ ให้กรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรมซึ่งเป็นผู้เข้าสังกัดกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตาม ข้อ 6 และ ข้อ 7 แล้วแต่กรณี

ข้อ 16 ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ รักษาการตามระเบียบนี้

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 38 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาและสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามกำหนดในกฎกระทรวง องค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ หลักเกณฑ์วิธีการสรรหา และจำนวนกรรมการในคณะกรรมการสถานศึกษา สำหรับสถานศึกษาบางประเภทที่มีสภาพและลักษณะการปฏิบัติงานแตกต่างไปจากสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยทั่วไปอาจกำหนดให้ไปตามสภาพและลักษณะการปฏิบัติงาน ตลอดทั้งความจำเป็นเฉพาะของสถานศึกษาประเภทนั้น ได้ ทั้งนี้ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา ความในมาตรานี้ไม่ใช้บังคับแก่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและศูนย์การเรียน พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 38 วรรคสองและวรรคสาม ประกอบกับกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปประเด็น ได้ดังนี้

ข้อ 1 ขอบข่ายสถานศึกษา

ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ หมายถึง โรงเรียน วิทยาลัย หรือหน่วยงานทางการศึกษาที่เรียกชื่ออย่างอื่นของรัฐที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานอื่นที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้รับงบประมาณจากรัฐ ยกเว้นสถาบันพัฒนาเด็กปฐมวัย ศูนย์การเรียน สถานศึกษาเอกชน สถานศึกษาอาชีวศึกษา และสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา

ข้อ 2 จำนวนคณะกรรมการ

2.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120 คน ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 9 คน

2.2 สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 - 300 คน ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 15 คน

2.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คน ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 15 คน

ข้อ 3 องค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย

- 3.1 ประธานกรรมการ (มาจากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ)
- 3.2 กรรมการที่เป็นผู้แทนครู จำนวน 1 คน
- 3.3 กรรมการที่เป็นผู้แทนศิษย์เก่า จำนวน 1 คน
- 3.4 กรรมการที่เป็นผู้แทนผู้ปกครอง จำนวน 1 คน
- 3.5 กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวน 1 คน
- 3.6 กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 1 คน
- 3.7 กรรมการที่เป็นผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่

สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 1 รูป หรือ 1 คน สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 2 รูป หรือ 2 คน

- 3.8 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 1 คน

สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 6 คน

- 3.9 ผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ 4 คุณสมบัติทั่วไปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประธานกรรมการ และกรรมการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังนี้

- 4.1 มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์
- 4.2 ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- 4.3 ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- 4.4 ไม่เคยได้รับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่เป็นโทษ

สำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

4.5 ไม่เป็นคู่สัญญาตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา ในกรณีผู้ได้รับการแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการ หรือกรรมการผู้ใดมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ 4.5 ต้องออกจากการเป็นบุคคลซึ่งมีลักษณะต้องห้าม หรือแสดงหลักฐานให้เป็นที่เชื่อได้ว่าตนได้เลิกประกอบกิจการหรือการใด ๆ อันมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าวแล้วต่อผู้อำนวยการสถานศึกษา ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง หากมิได้ดำเนินการดังกล่าวให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยได้รับแต่งตั้งเป็น ประธานกรรมการหรือกรรมการ

ข้อ 5 วาระการดำรงตำแหน่ง

วาระการดำรงตำแหน่งของประธานกรรมการและกรรมการ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี และอาจได้รับการแต่งตั้งใหม่อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกิน 2 วาระติดต่อกันไม่ได้

ข้อ 6 การพ้นจากตำแหน่ง นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ประธานกรรมการ

และกรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

6.1 คาย

6.2 ลาออก

6.3 คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ ทำให้เสื่อมเสียต่อสถานศึกษาหรือหย่อนความสามารถ

6.4 ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งสำหรับกรรมการประเภทนั้น

6.5 พ้นจากการเป็นพระภิกษุสงฆ์เฉพาะกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนที่เป็นพระภิกษุสงฆ์สรุปได้ว่าคณะกรรมการสถานศึกษา เป็นเสมือนตัวแทนของท้องถิ่นทุกภาคส่วนที่จะต้องมียุทธศาสตร์สำคัญต่อการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนเพื่อพัฒนานักเรียนไปสู่ความเป็นพลเมืองดีและเป็นพื้นฐานการศึกษาตลอดชีวิต

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นบุคคลที่มีความเสียสละและอุทิศตนเพื่อการศึกษาอย่างแท้จริง ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้บังคับบัญชาเหนือสถานศึกษาขึ้นไป ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ตามระเบียบสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดให้ทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 27 - 28)

1. กำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาของสถานศึกษา
2. ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
3. ให้เห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
4. กำกับ และติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา
5. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

อย่างทั่วถึงมีคุณภาพและได้มาตรฐาน

6. ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

7. เสนอแนวทางและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านงบประมาณ และการบริหารทั่วไป

8. ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอก

และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ

9. เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงาน กับองค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และมีส่วนร่วม ในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

10. ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา ก่อนเสนอต่อสาธารณชน

11. แต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินงานตามระเบียบ

12. ปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้น
 คุฏข บัญญัติประเสริฐ (2542 ก : 65) ได้สรุปบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ สถานศึกษา ที่เป็นทั้งคณะกรรมการบริหารและคณะที่ปรึกษา ดังต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบายและจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา
2. ให้ข้อเสนอแนะในการแต่งตั้งผู้บริหารสถานศึกษา
3. ให้คำปรึกษา แนะนำ และสนับสนุนการดำเนินงานในการพัฒนาสถานศึกษา
4. ประสานงานระหว่างสถานศึกษา ชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการต่าง ๆ

และภาคเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการให้บริการแก่ชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ และการพัฒนาท้องถิ่น

5. รายงานผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อชุมชน สาธารณชน และหน่วยงาน ที่กำกับดูแล

6. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติตามหน้าที่

7. ให้มีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการสถานศึกษาเห็นสมควร
 บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนในคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร โรงเรียนมีบทบาท สำคัญมากในการดำเนินการ เพื่อได้ประโยชน์จากคณะกรรมการสถานศึกษา ในการบริหาร และการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยเฉพาะในระยะเริ่มต้นปรับเปลี่ยนตามแนวการปฏิรูป การศึกษา สิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนควรทำดังนี้ (ธีระ รุญเจริญ. 2548 : 131 - 132)

1. ปรับเปลี่ยนเจตคติที่มีต่อคณะกรรมการสถานศึกษาว่าเป็นกลุ่มที่จะสร้างประโยชน์ ต่อโรงเรียนในหลาย ๆ ด้าน และมีความสำคัญและจำเป็น ในยุคปฏิรูปการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง โดย ปราศจากความคิดที่ว่า

1.1 การมีคณะกรรมการสถานศึกษาทำให้มีภาระและยุ่งยากมากขึ้น

1.2 คณะกรรมการสถานศึกษาทำให้อำนาจที่มีอยู่เดิมหดหายและเปลี่ยนแปลงไป

- 1.3 ผู้มาเป็นกรรมการไม่รู้ ไม่เข้าใจ การบริหารจัดการศึกษา
  - 1.4 กรรมการหลายคนมาเป็นกรรมการเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว ฯลฯ
  2. ดำเนินการพัฒนาสมรรถภาพที่จำเป็นในการเป็นกรรมการ เพื่อประโยชน์ต่อการบริหารและการจัดการศึกษา เช่น
    - 2.1 จัดหาเอกสารที่จำเป็น เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตร เกณฑ์มาตรฐาน การประกันคุณภาพ ฯลฯ
    - 2.2 จัดวิทยากรในการฝึกอบรมในเนื้อหาสาระที่จำเป็น
    - 2.3 ชี้แจงในประเด็นและข้อสงสัยอย่างต่อเนื่อง
    - 2.4 นำไปศึกษาดูงานนอกโรงเรียน
  3. ประสานการประชุมและกิจกรรม โดยการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ตลอดทั้งจัดเตรียมเอกสารและสื่อการประชุม
  4. ในคณะกรรมการสถานศึกษาได้แสดงบทบาทของตนอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะสร้างความชัดเจนในหน้าที่ เพื่อคณะกรรมการจะได้มีหน้าที่ของตน โดยสมบูรณ์ ในโอกาสอันควร
  5. ให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการเป็นผู้จัดกิจกรรมการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนมากที่สุดที่จะทำได้
  6. เป็นกรรมการและเลขานุการที่ดี
- จากบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขอบข่ายงานทั้ง 4 ด้านชี้ให้เห็นชัดเจนว่าการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ให้ความสำคัญต่อชุมชนและท้องถิ่นเพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดให้มีตัวแทนของชุมชนและท้องถิ่นในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษา ถือเป็น การสนองค่อน โขบายปฏิรูปการศึกษา และการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาสู่ชุมชนและท้องถิ่นอย่างแท้จริง

สภาพปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตาม ย่อมเกิดอุปสรรคและปัญหาด้วยกันทั้งสิ้น การปฏิบัติงานในหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานก็เช่นเดียวกัน ซึ่งได้มีผู้ศึกษาไว้ดังนี้

สุนทร ขอบทำดี (2534 : 158 - 167) ได้ศึกษาบทบาทของคณะกรรมการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง สรุปปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการศึกษาไว้ดังนี้

1. ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า กรรมการศึกษาไม่ทราบว่าการประชาสัมพันธ์โรงเรียนเป็นหน้าที่ของตน ไม่มีเวลาให้คำปรึกษาและช่วยเหลืองานประชาสัมพันธ์โรงเรียน

2. ปัญหาการให้บริการแก่ชุมชน พบว่า ปัญหากรรมการศึกษาดังกล่าวประกอบอาชีพส่วนตัว ไม่มีเวลาประสานงานช่วยเหลือโรงเรียนให้แก่ชุมชน

3. ปัญหาการร่วมกิจกรรมของชุมชน พบว่า ประชาชนไม่กล้าบอกกิจกรรมของตนให้คณะกรรมการศึกษาและครูไปร่วมงาน ปัญหาดังกล่าวนี้คณะกรรมการศึกษาเห็นว่าประชาชนยังห่างเหินกับกรรมการศึกษาและครู

4. ปัญหาการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน พบว่า กรรมการศึกษาต้องประกอบอาชีพส่วนตัว ไม่มีเวลาให้คำปรึกษา และให้การสนับสนุนช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียน

5. ปัญหาการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นของท้องถิ่น พบว่ามีปัญหาเช่นเดียวกับข้ออื่น ๆ คือกรรมการศึกษาดังกล่าวประกอบอาชีพส่วนตัว ไม่มีเวลาประสานงานกับชุมชน วัด หรือหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 21 - 22) ได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรค ในการปฏิบัติงานจากอดีตถึงปัจจุบันของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับสถานศึกษาดังนี้

1. คณะกรรมการสถานศึกษาขาดความชัดเจนในเรื่องบทบาทหน้าที่ของตนเองว่าตนเองจะทำอะไร ทำอย่างไร และทำเพื่อใคร

2. บุคคลที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการส่วนใหญ่ได้รับการร้องขอจากสถานศึกษามากกว่าได้รับการคัดสรรจากกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริง ทำให้ขาดความกระตือรือร้นในการทำหน้าที่ของคณะกรรมการ

3. วิธีการทำงานร่วมกันของคณะกรรมการยังขาดทักษะ และประสบการณ์ เช่น ทักษะร่วมประชุมตัดสินใจ

4. สถานศึกษาส่วนหนึ่งยังคิดว่าคณะกรรมการ เป็นเพียงผู้สนับสนุนด้านทรัพยากรทางการศึกษามากกว่าเป็นผู้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินงาน ร่วมรับผลที่เกิดขึ้น

5. กรรมการสถานศึกษาส่วนหนึ่งยังคิดว่าการบริหารจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเพียงที่ปรึกษา หรือปฏิบัติตามการร้องขอจากสถานศึกษา

6. กรรมการสถานศึกษาแต่ละคนมีภาระงานมาก การประชุมจึงขาดความร่วมมือ และความพร้อมเพียง

7. ระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารขาดคุณภาพ จึงเป็นจุดอ่อนที่สำคัญของการบริหารจัดการ ข้อมูลที่นำไปใช้ในการพิจารณาของคณะกรรมการเพื่อการตัดสินใจ การแก้ปัญหาหรือพัฒนางานการศึกษา ส่วนใหญ่จึงอยู่บนพื้นฐานของความรู้สึกและประสบการณ์เดิม

8. ในอดีตสถานศึกษาขาดความคล่องตัวในการบริหาร ปัจจุบันสถานศึกษาเป็นนิติบุคคล มีความคล่องตัวสูง สามารถบริหารกิจการได้ด้วยตัวเอง แต่กรรมการสถานศึกษาบางส่วนยังขาดความชัดเจนในบทบาทที่ จะต้องมีการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุน จะเห็นได้ว่าสภาพการเป็นองค์คณะบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในรูปคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากอดีตถึงปัจจุบันยังเป็นปัญหา และอุปสรรคต่อการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษา

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานปัญหาสำคัญคือ การมีเวลาค่อนข้างจำกัดในการเข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษา เนื่องจากต้องประกอบอาชีพส่วนตัว การไม่เข้าใจในการบริหารจัดการตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ การขาดความรู้ในด้านการบริหารจัดการศึกษา การไม่กล้าแสดงความคิดเห็น นอกจากนี้ยังพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาอพยพ ย้ายถิ่น หรือเดินทางไปประกอบอาชีพที่อื่น ขาดต่อการติดต่อประสานงาน และประการสำคัญ ในการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา เป็นการเสียสละ แทบจะไม่ได้ผลตอบแทนเลย เพียงแต่แสดงออกถึงความรู้สึกว่าเป็นเพียงผู้ร่วมจัดการศึกษาเท่านั้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าในส่วนที่เกี่ยวข้องและได้นำมาประกอบการวิจัย ดังนี้ ประเสริฐ คาศสนิท (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า กรรมการโรงเรียนส่วนใหญ่เคยปฏิบัติในด้านการเผยแพร่ข่าวสาร การรายงานความก้าวหน้าของโรงเรียนของประชาชน ได้รับทราบการขอความร่วมมือจากประชาชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียน การติดต่อประสานงานกับชุมชนให้เข้ามาช่วยเหลือนักเรียน และเคยชี้แจงทำความเข้าใจการจัดการศึกษาของโรงเรียนแก่ประชาชนอย่างชัดเจน มีส่วนร่วมมาก ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน แต่การช่วยเหลือนักเรียนยากจน กรรมการให้การช่วยเหลือน้อย

ประยุทธ เจริญชัยภูมิ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาในการดำเนินงานของคณะกรรมการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองจังหวัดชัยภูมิ

พบว่า มีปัญหาการดำเนินงานของคณะกรรมการ โรงเรียนที่มาจากประชาชน ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม เพราะมีความรู้ที่น้อย จึงไม่ค่อยเสนอแนะ ไม่แสดงความคิดเห็น จึงมักถูกชี้นำจากผู้บริหาร โรงเรียน ประกอบกับภาระทางครอบครัว และสภาพปัญหาทางเศรษฐกิจ ไม่เสียสละอุทิศเวลา จึงปล่อยให้เป็นที่ของโรงเรียนฝ่ายเดียว

สุภาพ ประเสริฐโส (2542 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษา พบว่า บุคลากร โดยรวมและจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง มีความต้องการมีส่วนร่วมในงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ด้านแรก คือ ด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ ด้านงานการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน และด้านงานการให้บริการชุมชน ส่วนด้านอื่นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประชาสัมพันธ์ คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่มีความต้องการในงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีความต้องการมีส่วนร่วม มากกว่าคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล

วิระวัฒน์ ศรีโนนขงค์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ โรงเรียนต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี พบว่า คณะกรรมการ โรงเรียน โดยรวมและจำแนกตามสถานภาพ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ โรงเรียนต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมและรายด้าน 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก และมีการปฏิบัติหน้าที่ด้านการกำหนดนโยบายแผนแม่บท และแผนพัฒนาโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้คณะกรรมการ โรงเรียนประถมศึกษาที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

เสถียร แก้วพระปราบ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา พบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ โรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ โรงเรียนประถมศึกษาที่มีสภาพต่างกัน โดยมีส่วนร่วมและรายด้าน ทั้ง 6 ด้าน คือ การกำหนดนโยบายแผนแม่บทและแผนพัฒนาโรงเรียน การให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน การให้คำปรึกษาและสนับสนุนการบริหารงบประมาณของโรงเรียนการรับทราบ

ความก้าวหน้าการดำเนินงานของโรงเรียน การประสานและเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การแต่งตั้งที่ปรึกษาหรืออนุกรรมการการดำเนินงาน แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคณะกรรมการข้าราชการครูในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติงาน สูงกว่าคณะกรรมการที่เป็นบุคคลภายนอก

พรทิพย์ เถาว์สุวรรณ (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา กรณีศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดยะลา ผลการศึกษาสรุปได้ว่า คณะกรรมการโรงเรียนส่วนใหญ่จะเป็นผู้ชาย มีอายุเฉลี่ย 45 ปี ฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง จบการศึกษาค่ากว่าปริญญาตรี สำหรับความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานของโรงเรียน ส่วนใหญ่มีความเข้าใจว่าชุมชนต้องให้ความร่วมมือกับโรงเรียนจึงจะทำให้โรงเรียนมีความก้าวหน้าได้ ส่วนในด้านการคำนึงถึงประโยชน์ในการเข้าร่วมมือกิจกรรมการจัดการศึกษาของโรงเรียน ส่วนมากมุ่งประเด็นมาที่กิจกรรมส่งเสริมด้านจริยธรรม ให้นักเรียนปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดี สำหรับผู้บริหารโรงเรียนนั้น ควรเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือศรัทธา มีความเป็นกันเองและเข้ากับบุคคลอื่นได้ง่าย มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ในด้านการสนับสนุนของผู้นำท้องถิ่น โรงเรียนต้องติดต่อและชักชวนให้เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนก่อน ผู้นำท้องถิ่นจึงมีการเอาใจใส่ติดตามผล และช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในโรงเรียนส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมในการประชุมร่วมแสดงความคิดเห็นที่จะให้องค์กรชุมชน หมู่บ้านช่วยเหลือในการจัดการศึกษา คือ ต้องการให้ชุมชนสนับสนุนด้านงบประมาณ แรงงาน วัสดุ มีความเสียสละ ความสมัครสมานสามัคคี ปัญหาและอุปสรรคส่วนใหญ่ คือ ปัญหาเชิงบริหารจัดการที่ดี การไม่ยอมรับปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ทันต่อเหตุการณ์ การขาดงบประมาณสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ขาดการมีวิญญานของผู้เสียสละทั้งครูและคณะกรรมการโรงเรียน

บุญเกิด ครเจริญ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในอำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น พบว่า การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากทุกหน้าที่ ผลการปฏิบัติงาน มีมากเป็นอันดับแรกคือ การส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการ ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ที่ปฏิบัติน้อยคือ สนับสนุนการทำงานองค์กรพิทักษ์สิทธิเด็ก ความเหมาะสมของหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกหน้าที่ สำหรับปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนใหญ่เห็นว่ามีปัญหาบ่อย ที่เห็นว่าปัญหามากคือ กรรมการไม่เข้าเฝ้าพบปะทักทายของตน กรรมการไม่มีเวลาให้สถานศึกษา และได้เสนอแนะว่า คณะกรรมการควรได้ศึกษาทำความเข้าใจ

เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน รัฐควรจัดการอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการ ในเวลาเดียวกัน กรรมการควรเสียสละเวลาให้สถานศึกษามากขึ้นและควรได้รับค่าตอบแทนการปฏิบัติงานจากรัฐ

สมจิต ชันขวา (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียน ประถมศึกษา มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมตามลำดับ ดังนี้คือ ด้านงบประมาณ ด้านวิชาการ และด้านการบริหารงานบุคคล ยกเว้น ด้านการบริหารทั่วไป มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก สำหรับผู้บริหารและครูนั้น พบว่า เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมใน การบริหารจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดเป็นปัจจัยอันดับรอง ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา อยู่ในระดับน้อยคือ ด้านโรงเรียน ด้านผู้บริหารและครู ด้านคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นอุปสรรคต่อการ มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

สำราญ หาญประเสริฐ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วม จัดการศึกษา อยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกด้าน ด้านที่มีส่วนร่วมมากคือ การให้ความเห็นชอบการ จัดทำสาระของหลักสูตรท้องถิ่น กรรมการสถานศึกษาตัวแทนจากชุมชนมีส่วนร่วมน้อยทุกด้าน กรรมการตัวแทนครูและผู้บริหาร มีส่วนร่วมมากทุกด้าน สำหรับปัญหาการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษา ยังไม่รู้หน้าที่ดีพอ ขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดการศึกษา รองลงมาเกิดจากผู้บริหาร โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญแก่ กรรมการสถานศึกษา มีการประชุม กรรมการเพื่อปฏิบัติงานในหน้าที่น้อยครั้ง ส่วนความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มี ความต้องการในระดับมาก ทุกด้าน

สุภาภรณ์ พงศ์พานิช, ร้อยตำรวจโทหญิง (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็น ของคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า กรรมการสถานศึกษาเห็นด้วยกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับมาก กรรมการสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานใน โรงเรียนขนาดต่างกัน มีความเห็นต่อ การจัดการศึกษา ไม่แตกต่างกัน กรรมการสถานศึกษาเสนอแนะให้จัดการศึกษาแก่เด็กค้อยโอกาส เด็กพิการ เด็กเร่ร่อน ได้เรียนฟรี หลักสูตรเน้นความเป็นคุณธรรม จริยธรรม ความเป็นไทย ให้กรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการตรวจสอบประสิทธิภาพ ร่วมปรึกษาหารือ วางแผน การสร้างความปลอดภัยให้นักเรียน

กิตติชัย ตระกูลกิตติ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง ในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนเครือข่ายสหวิทยาเขต สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนมีความคิดเห็นต่อสภาพ ที่เป็นจริงในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

สุรินทร์ นานาผล (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชนตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน : กรณีศึกษาอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ความคิดเห็นของผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครองและผู้แทนองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นระหว่างโรงเรียนขนาดกลางกับ โรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าสถานศึกษาขาดการ ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

สมพร ชัยมัยอง (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา กลุ่ม 1 สังกัดกรมสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานในทุก ๆ ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหาร บุคคล และด้านการบริหารทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่อง มาจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่ได้ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการ จัดการศึกษา รวมทั้งเกิดความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งในทางปฏิบัติ โรงเรียนก็ได้มีการเพิ่มบทบาทให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีส่วนร่วมในการ ประชุมเพื่อพิจารณา ในหัวข้อประเด็นต่าง ๆ โดยเฉพาะจากผู้มีประสบการณ์ มีความรู้ความสามารถ เป็นที่ยอมรับของสังคมทั่วไป ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรมอบหมายหรือแต่งตั้งบุคคลที่มีความ เหมาะสม ทำหน้าที่ในการติดต่อประสานงาน เพื่อความสะดวกและต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน และ การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สนิท โศครเวียง (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนในเขตพัฒนาคุณภาพการศึกษา เขตที่ 4 (เขตคงรัก) สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ขอบข่ายบทบาทหน้าที่ของคณะ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ระบุไว้ในข้อ 13 แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติหน้าที่ของ

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมได้ปฏิบัติในทุกด้านตามขอบข่ายหน้าที่ สำหรับหน้าที่ที่ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติอย่างมาก ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา การเสนอแนะ การแสวงหา และให้ความสนับสนุนด้านการเงินวัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ต่าง ๆ การประสานงานกับองค์กรท้องถิ่น ทั้งภาครัฐและเอกชน การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อการพัฒนาโรงเรียน และให้มีการใช้บริการจากโรงเรียน ให้โรงเรียนเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและร่วมพัฒนาชุมชนในท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนา และการร่วมกันคิดตามประเมินผลงานของบุคลากรร่วมกับสถานศึกษา การได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ดำเนินการตัดสินใจวางแผน โดยยึดหลักกระจายอำนาจ ในด้านงานวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านบริหารทั่วไป การมีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย การกำกับติดตาม การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนปฏิบัติงานประจำปี

ศิริยุพา สกุนตเสถียร (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ขาดความรู้ในเรื่องการบริหารงานและจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีน้อย โดยเฉพาะในโรงเรียนที่อยู่ในชนบทห่างไกล

อำนวย พุทธิชาติ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการปฏิรูปการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า มีข้อเสนอแนะและความคิดเห็นควรส่งเสริมให้กรรมการจากภายนอกสถานศึกษา มีความตระหนักและให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วม การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ หรือธรรมนูญสถานศึกษา ควรจัดงบประมาณ เครื่องมือ อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลอย่างเพียงพอ ควรจัดห้องปฏิบัติการให้มีความพร้อมทั้งอุปกรณ์ และบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ควรสนับสนุนบุคลากรและงบประมาณดำเนินการอย่างเพียงพอ ควรส่งเสริมให้ทุกคนมีความรับผิดชอบ และรายงานผลการดำเนินงานตามสภาพจริง ผู้บริหารต้องยอมรับความเปลี่ยนแปลง สนับสนุนการบริหารที่เน้นหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมคิดร่วมดำเนินการ และร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา

อุมา ศรีชัย (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรวมรายด้านและรายข้อส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการปฏิบัติตามโครงการอยู่ในระดับมาก เพศ และอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัด

การศึกษา ไม่แตกต่างกัน ส่วนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน และมีสถานภาพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 และ .05 ตามลำดับ

ปัญหาการมีส่วนร่วมที่สำคัญได้แก่ ขาดความรู้ความเข้าใจ ไม่มีส่วนร่วมในการวางแผน ไม่มีเวลา แผนงาน/โครงการ ไม่ชัดเจน ขาดแนวทางปฏิบัติ ขาดการติดตามงานอย่างต่อเนื่อง ไม่ทราบปัญหาแท้จริง สถานศึกษาไม่ทำรายงานผลการศึกษาให้ทราบ และขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย มีข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ ควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการศึกษา โดยให้ทุกฝ่ายช่วยกันหาทางแก้ไขปัญหา

โชติกา ไชยวุฒิ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดเชียงราย พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จะต้องมียุทธศาสตร์และหน้าที่ของความเป็นนักบริหารที่ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมวินิจฉัย ร่วมทำ และร่วมตัดสินใจ ทั้งในระดับ โรงเรียนระดับหมวดวิชา และระดับชั้น

สุชิน โกษณงค์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า การดำเนินงานของคณะกรรมการยังไม่เกิดผลสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งความพร้อมการมีส่วนร่วม ความพึงพอใจในงาน การให้คำปรึกษา ส่วนใหญ่ยังขึ้นอยู่กับผู้บริหาร โรงเรียนเป็นสำคัญ เพราะคณะกรรมการที่เข้ามาช่วยโรงเรียนตามการร้องขอด้วยความเต็มใจ ภูมิใจในการยอมรับและได้รับเกียรติ แต่จะไม่ค่อยมีเวลากับโรงเรียนมากนัก เนื่องจากมีภารกิจในการประกอบอาชีพ มีงานประจำ ขาดความรู้ความเข้าใจ ในขอบเขตบทบาทหน้าที่

อดุลย์ มะลัยสิทธิ์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเรื่องรูปแบบการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา ผลวิจัยพบว่า รูปแบบความสัมพันธ์และความร่วมมือที่เหมาะสม สอดคล้องกับวัฒนธรรม ชุมชนมีลักษณะสากล คือ การทำงานแบบมีส่วนร่วมและการสื่อสารสองทางระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยอาศัยการประสานงานติดต่อและสื่อสารอย่างต่อเนื่อง วิธีการทำงานคือ ให้ชุมชนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติ การประเมินผล และการนำผลมาประเมินพัฒนางานใหม่ ให้ความสำคัญสามัคคีกลมเกลียวระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อจะได้สร้างผู้เรียนที่มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดในที่สุด

เสรี พิภประโคน (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

สุเมธ พุทธินันท์เมธา (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียน : กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านป่าหนาม อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียน ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป โดยรวมมีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ไพโรจน์ ไสยศศรี (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ธาดาพงศ์ แดงงาม (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพปัญหาในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับสถานศึกษา พบว่า สภาพปัญหาในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยภาพรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

วรพันธ์ พลเดช (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ พบว่า ด้านการบริหารวิชาการ ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้นักเรียนอ่านคล่อง เขียนคล่อง ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดหาอุปกรณ์และเทคโนโลยีเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่ทันสมัยให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ด้านการบริหารงบประมาณ ควรมีการระดมทรัพยากรจากส่วนต่าง ๆ ให้มากขึ้น ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาสื่อ และเทคโนโลยีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ด้านการบริหารบุคคล ควรสร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร และการจัดสรรบุคลากร ให้ตรงกับความต้องการ และปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนงานอื่น ๆ เพิ่มเติมด้านการบริหารทั่วไป ควรส่งเสริมและสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย และส่งเสริมอำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการศึกษาที่หลากหลาย เน้นการปฏิบัติงานที่โปร่งใสและตรวจสอบได้

จากสาระสำคัญของเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่า

การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีกรอบอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานอย่างกว้างขวางและครอบคลุมงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 4 งานคือ ด้านการบริหาร วิชาการด้านการบริหารบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านงานบริหารทั่วไป แต่ถ้าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขาดความตระหนักในความสำคัญของปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ และขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาสถานศึกษาอย่างถ่องแท้แล้ว จะส่งผลให้การบริหารงานขาดประสิทธิภาพและเกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน ดังนั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมสร้างความตระหนัก และสร้างองค์ความรู้ ในการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ถึงเวลาที่หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการศึกษาทุกระดับ จะต้องร่วมมือกันกำหนดวิสัยทัศน์ในด้านการจัดการศึกษา เพื่อนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา และเพื่อสนองตอบความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าในส่วนที่เกี่ยวข้องและได้นำมาประกอบการวิจัย ดังนี้

โซร์เบลโล (Sorbello, 1978 : 598 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทของผู้ปกครองนักเรียนในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในบทบาทที่เป็นจริงและคาดหวังตามทัศนะของครูประถมศึกษา ครูใหญ่ ผู้ปกครองนักเรียน และประชาชนที่ไม่ใช่ผู้ปกครองนักเรียน โดยศึกษาความสัมพันธ์ 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านนักเรียน ด้านอาคารสถานที่วัสดุอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านการบริหารทั่วไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มเห็นว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีบทบาทที่เป็นจริงเกี่ยวข้องกับ โรงเรียน อยู่ในระดับน้อยทุกกลุ่ม และเสนอให้ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกหนังสือเรียน การจัดหลักสูตร และออกกระเบียบวินัยของครู นอกจากนี้ยังเสนอให้ประชาชนที่ไม่ใช่ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน และกลุ่มที่ไม่ใช่ผู้ปกครองนักเรียนมีความเห็นว่า ผู้ปกครองนักเรียนขาดความกระตือรือร้น และไม่มีความรับผิดชอบเท่าที่ควร

เฮฟเฟอร์แมน (Hefferman, 1992 : 1341 - 1342 - A) ได้ทำการศึกษาเรื่องการรับรู้ของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและสมาชิกในชุมชนในการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในการตัดสินใจ ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารเป็นกุญแจสำคัญในการสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ปกครองและสมาชิกในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในระดับชาติ รัฐและท้องถิ่น ได้พยายามดำเนินการปรับปรุงให้ผู้ปกครอง และสมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในคณะกรรมการปัญหาสำคัญ พบว่า บทบาทของกลุ่มเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนของบทบาท ความรับผิดชอบของผู้ปกครองและสมาชิกใน

ชุมชน โรงเรียนกับชุมชนจำเป็นต้องเปลี่ยนทัศนคติ ทักษะ และความรู้ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการตัดสินใจของผู้ปกครองและสมาชิกในชุมชน

ฮอร์น (Horn. 1996 : A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียน ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ลักษณะที่สำคัญในการประเมินบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนคือ

1. จะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชน
2. จะต้องประเมินการปฏิบัติงานของโรงเรียน
3. จะต้องปฏิบัติตามพันธกิจ สิทธิ ความเชื่อ ปรัชญาของโรงเรียน
4. หลักสูตรจะต้องมีความต่อเนื่อง
5. ทุกระบบจะต้องมีความสัมพันธ์กัน
6. มีการพัฒนานโยบาย
7. มีการทบทวนภาระงานที่ผ่านมาของโรงเรียน
8. มีการสนับสนุนระบบ

จุดสำคัญของการประเมินบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียน จะต้องให้ความสำคัญต่อคำถามมากกว่าการตอบคำถาม และกรรมการโรงเรียนจะต้องสนใจการประเมินผลเกี่ยวกับความคาดหวังระบบการจัดการของโรงเรียน มากกว่าการปรับปรุงข้อสัญญาระยะยาว

อีดี (Eadie. 1997 : 185) ได้ศึกษาเรื่องผู้นำการเปลี่ยนแปลง พบว่าความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหารโรงเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษา มีความจำเป็นที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ การดำเนินการด้านนโยบายจะมีผลต่อการศึกษาที่สูงขึ้น การเงิน การเมือง นโยบายจะมีผลต่อการตัดสินใจในภาระงาน หรือบอกถึงความต้องการทรัพยากรได้

ฮัสตัน และ ไบรอัน (Houston & Bryant. 1997 : 765 - 59) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนและคณะกรรมการโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและคณะกรรมการโรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่มีส่วน ได้เสียเกี่ยวกับสมาชิกของชุมชน ทั้งผู้บริหารโรงเรียนและคณะกรรมการโรงเรียน จะต้องมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน จะต้องมีความมุ่งมั่นที่แน่นอน มีระเบียบ มีจุดประสงค์ที่ชัดเจน สร้างสรรค์งานการศึกษา และค้นหาว่าประชาชนต้องการสิ่งใดจากโรงเรียน

แมทธิ และคนอื่น ๆ (Mathie and other. 1997 : 79 - 85) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วน ได้ส่วนเสียต่อการจัดการศึกษา ผลปรากฏว่า การมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วน ได้ส่วนเสียต่อการจัดการศึกษาที่เน้นประสบการณ์ขั้นพื้นฐาน 2 ประการ ได้แก่ การประเมินจากการมีส่วนร่วม และการศึกษารายกรณีซึ่งชี้ให้เห็นว่า พฤติกรรมจะมีการแสดงออกมาเมื่อมีการประเมิน บางครั้งจะ

แสดงออกน้อยกว่าความต้องการอันแท้จริงของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียต่อการจัดการศึกษา มีหลากหลายในการประเมินที่แตกต่างกันออกไป ข้อจำกัดที่หลากหลายจะไม่มีผลกระทบต่อหลักประชาธิปไตยแต่อย่างใด

แม็กอาดัม และ เครสแมน (McAdams & Cressman, 1997 : 44 – 57) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร โรงเรียน 175 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา 226 คน พบว่าทั้งผู้บริหาร โรงเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาจะต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวกับบทบาทซึ่งกันและกัน และมีผลกระทบต่อกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เฟียเออสไตน์ และอ็อฟเฟอร์ (Feuerstein & Opfer, 1998 : 373) ได้ศึกษาเรื่องประธานคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้บริหาร โรงเรียน การวิเคราะห์ความรู้สึกเกี่ยวกับความสนใจ และการควบคุมสุขภาพการศึกษา พบว่า จากการสำรวจประธานคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้บริหาร โรงเรียน เกี่ยวกับความรู้สึกต่อบทบาท ที่ได้รับการคัดเลือกเป็นตัวแทน ทศนคติต่อกระบวนการคัดเลือกการประเมินความสนใจในหน่วยงานส่วนท้องถิ่น การตัดสินใจ ความรู้สึกต่อชุมชน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผู้มีบทบาทและมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐานเป็นอย่างยิ่ง เพราะการมีส่วนร่วม ความสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียนและชุมชน โดยมีส่วนร่วมในการวางแผนการ กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น การกำกับควบคุมดูแลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การแสวงหาและให้การสนับสนุนทรัพยากรในการจัดการศึกษาอัน ได้แก่ ภูมิปัญญา องค์ความรู้ การเงิน วัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ ต่าง ๆ จากสภาพความเป็นจริงในทางปฏิบัติการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน การดำเนินงานยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นฝ่ายปฏิบัติการสอนจึงสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 3 ซึ่งเป็นคณะบุคคลฝ่ายบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา ส่งเสริม ปรับปรุง และเกิดการปฏิบัติงานแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างมีคุณภาพเกิดประสิทธิผลแก่นักเรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับ
ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ซึ่งดำรงตำแหน่งในปีการศึกษา 2551
จำนวน 238 โรงเรียน มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจำนวน 3,258 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
ตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี และ มอร์แกน (R.V. Krejcie & D.W. Morgan)
(ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 148 - 149) ได้กลุ่มตัวอย่าง 345 คน ดำเนินการสุ่มให้กระจาย
ไปทุกโรงเรียนตามสัดส่วน โดยระดับอำเภอสุ่มตามพื้นที่ (Cluster Sampling) ระดับโรงเรียน
สุ่มตามลำดับชั้น (Stratified Random Sampling) และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สุ่มโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) รายละเอียดดังตาราง 1 - 2

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามระดับช่วงชั้นการจัดการ
 การเรียนการสอน

อำเภอ	จำนวน ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ระดับช่วงชั้น	
			1-2 และ 1-3	3-4
เฉลิมพระเกียรติ	282	30	15	15
นางรอง	870	94	47	47
โนนดินแดง	189	20	10	10
โนนสุวรรณ	159	17	9	8
ปะคำ	276	30	15	15
ละหานทราย	570	57	30	27
หนองกี่	489	52	26	26
หนองหงส์	423	45	23	22
รวม	3,258	345	175	170

จากตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามระดับช่วงชั้นการจัดการ
 การเรียนการสอน พบว่า กลุ่มตัวอย่างระดับช่วงชั้นการจัดการเรียนการสอน ช่วงชั้นที่ 1-2 และ 1-3
 มีจำนวน 175 คน และกลุ่มตัวอย่างระดับช่วงชั้นการจัดการเรียนการสอน ช่วงชั้นที่ 3-4 มีจำนวน
 170 คน

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

อำเภอ	จำนวน ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ขนาดของโรงเรียน		
			เล็ก	กลาง	ใหญ่
เฉลิมพระเกียรติ	282	30	8	11	11
นางรอง	870	94	30	32	32
โนนดินแดง	189	20	6	7	7
โนนสุวรรณ	159	17	5	6	6
ปะคำ	276	30	10	10	10
ละหานทราย	570	57	15	21	21
หนองกี่	489	52	12	20	20
หนองหงส์	423	45	15	15	15
รวม	3,258	345	101	122	122

จากตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า
โรงเรียนขนาดเล็ก ประชากรและกลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีจำนวน 101 คน โรงเรียนขนาดกลาง ประชากร
และกลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีจำนวน 122 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
มีจำนวน 122 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะของเครื่องมือ

1.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณเป็นแบบสอบถาม
ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็น
แบบตรวจสอบรายการ (Checklists) จะมีคำตอบให้กาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( )

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดคำตอบเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยให้ครอบคลุมการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหาร งบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Opened - Ended Questionnaire) เพื่อให้กลุ่ม ตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ได้กล่าวมาแล้วเกี่ยวกับการ ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร บทความ ผลงานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนด

โครงสร้างและแนวคำถาม

2.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างแบบสอบถาม

2.3 นำร่างแบบสอบถามเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบ

ให้คำแนะนำและปรับปรุงแก้ไข

2.4 นำร่างแบบสอบถามที่ได้ตรวจสอบ ให้คำแนะนำ และปรับปรุงจากคณะกรรมการ ควบคุมวิทยานิพนธ์แล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงเชิง ประจักษ์ (Face Validity) เพื่อความถูกต้องและความชัดเจนของภาษา ผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบ ได้แก่

2.4.1 นายสุรศักดิ์ เมาว์พิริยะวัฒน์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านหนองปรือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

2.4.2 นายไพบุลย์ ดักศิลาพันธ์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านโคกเขาพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

2.4.3 นายนรินทร์ ลีกระโทก ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านโคกไม้แดงหัวกระสัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

2.5 นำแบบสอบถามที่ได้รับข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้งเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

2.6 นำแบบสอบถาม ไปทดลองใช้กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .846

2.7 นำแบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่นผ่านเกณฑ์มาจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถาม ฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัย ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ถึงผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

1.2 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 แจกโรงเรียนในสังกัด ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

1.3 จัดส่งแบบสอบถาม ไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง และขอความร่วมมือผู้บริหาร โรงเรียน ส่งแบบสอบถาม ไปให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนตอบ โดย กำหนดส่งรวบรวมคืนภายใน 15 วัน ผู้วิจัยติดตามเก็บเครื่องวิจัยโดยตรงจากผู้บริหาร โรงเรียน ที่อยู่ ใกล้ กรณีที่ยังไม่ได้รับแบบสอบถามกลับคืน ผู้วิจัยจะติดต่อกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1.4 แบบสอบถามส่งไปทั้งหมด 345 ชุด ได้รับคืน 345 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้วผู้วิจัยได้นำไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ทางสถิติ ดังนี้

1. ศึกษาความคิดเห็นการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 วิเคราะห์โดยการหาค่า ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เสนอข้อมูลเป็น ตารางประกอบความเรียง

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามระดับช่วงชั้นการจัดการเรียนการสอน โดยใช้การทดสอบค่าทีที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples t - test)

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' Method) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

4. ข้อเสนอแนะที่เป็นแบบสอบถามปลายเปิดใช้วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน แล้วแจกแจงความถี่ หากคำร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

5. เกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (Mean) ได้กำหนดขอบเขตค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2541 : 100)

- ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่มากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่มาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่น้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม

1.1 การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการอัตราส่วนวิกฤต t ตามวิธีการของ t -test โดยใช้สูตรดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	$\bar{X}_H$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนสูง
	$\bar{X}_L$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
	S_H^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนสูง
	S_L^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนต่ำ

n_H	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูง
n_L	แทน	จำนวนคนในกลุ่มต่ำ

1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$A = \frac{K}{K-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{\delta^2} \right\}$$

เมื่อ	A	แทน	ความเชื่อมั่น
	K	แทน	จำนวนข้อ
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	δ^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. ค่าสถิติพื้นฐานที่ใช้ ได้แก่

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

3.1. วิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามระดับช่วงชั้นการจัดการจัดการเรียนการสอน โดยใช้การวิเคราะห์ค่าที (Independent Samples t -test) ใช้สูตรดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม
	$\bar{X}_1$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1

$\bar{X}_L$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2
S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1
S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 2
n_1	แทน	จำนวนคนในกลุ่มที่ 1
n_2	แทน	จำนวนคนในกลุ่มที่ 2

3.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way Analysis of Variance) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของ โรงเรียน มีสูตรดังนี้

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าความแจกแจง F
	MS_b	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะใช้การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ตามวิธีของเซฟเฟ (Scheffe' Method) ใช้สูตรดังนี้

$$CV_d = \sqrt{(K-1)(F^*)(MS_{within})(2/n)}$$

เมื่อ	CV_d	แทน	ค่าวิกฤตแบบเซฟเฟ
	K	แทน	จำนวนกลุ่มในกลุ่มตัวอย่าง
	F^*	แทน	ค่าสถิติ F ที่เปิดจากตาราง (Critical Value)
	MS_{within}	แทน	ค่า Mean within Group ที่คำนวณไว้แล้วในการวิเคราะห์ความแปรปรวน
	n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ผู้วิจัยใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสอง (Sum of Square)
df	แทน	องศาความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสอง (Mean Square)
F	แทน	ค่าสถิติ F - distribution
t	แทน	ค่าสถิติ t - distribution
P value	แทน	ความน่าจะเป็นของค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ผลจากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งประเด็นของการนำเสนอ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์รายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถามของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามระดับช่วงชั้นการ

จัดการเรียนการสอน และขนาดของโรงเรียน โดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ นำเสนอเป็นตาราง ประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูล ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) โดยพิจารณาภาพรวมรายด้าน และรายข้อ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามระดับช่วงชั้นการจัดการเรียนการสอน โดยรวม และรายด้าน วิเคราะห์โดยใช้การทดสอบค่าคะแนนที (Independent Samples t - test)

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยรวม จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยใช้การทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F - Test สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระกัน และเปรียบเทียบโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใช้วิธีการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' Method)

ตอนที่ 5 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิด วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) จัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน โดยใช้ค่าร้อยละ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ค่าร้อยละของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามระดับช่วงชั้นการจัดการเรียนการสอน และขนาดของโรงเรียน ดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าร้อยละจำนวนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามระดับช่วงชั้นการจัดการเรียนการสอน และ
ขนาดของโรงเรียน

ลักษณะตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
ระดับช่วงชั้นการจัดการเรียนการสอน		
1. ระดับช่วงชั้นที่ 1 – 2 และ 1 – 3	310	89.90
2. ระดับช่วงชั้นที่ 3 - 4	35	10.10
รวม	345	100.00
ขนาดโรงเรียน		
1. โรงเรียนขนาดเล็ก	101	29.28
2. โรงเรียนขนาดกลาง	122	35.36
3. โรงเรียนขนาดใหญ่	122	35.36
รวม	345	100.00

จากตาราง 3 พบว่า จำนวนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามระดับช่วงชั้นการจัดการเรียนการสอน ระดับช่วงชั้นที่ 1 – 2 และ 1 - 3 มีจำนวน 310 คน คิดเป็นร้อยละ 89.90 และระดับช่วงชั้นที่ 3 - 4 มีจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 10.10 และจำนวนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 29.28 โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 35.36 และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 35.36 ตามลำดับ

ค ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐

ตอนที่ ๒ วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับ การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของ

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยพิจารณาเป็น โดยรวมและรายชื่อ รายละเอียดดังตาราง 4 - 8

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมรายด้าน

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
ด้านงานบริหารวิชาการ	3.03	0.66	ปานกลาง	4
ด้านงานบริหารงบประมาณ	3.28	0.79	ปานกลาง	2
ด้านบริหารงานบุคคล	3.14	0.88	ปานกลาง	3
ด้านงานบริหารทั่วไป	3.39	0.76	ปานกลาง	1
รวม	3.22	0.71	ปานกลาง	

จากตาราง 4 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.22$) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยคือ ด้านการบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 3.39$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการบริหารงบประมาณ ($\bar{X} = 3.28$) ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 3.14$) และด้านการบริหารวิชาการ ($\bar{X} = 3.03$) ตามลำดับ

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการบริหารวิชาการ โดยรวม และรายข้อ

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
1. ให้ความเห็นในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น	3.37	0.86	ปานกลาง	5
2. ให้ข้อเสนอแนะการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	3.33	0.89	ปานกลาง	6
3. กำหนดนโยบายหรือแนวทางการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา	3.39	0.84	ปานกลาง	3
4. กำหนดแนวทางกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา	3.33	0.84	ปานกลาง	6
5. กำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานวิชาการและการรายงานผลการปฏิบัติงานวิชาการ ...	3.26	0.84	ปานกลาง	10
6. ส่งเสริมและพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	3.38	0.90	ปานกลาง	4
7. แนะนำการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	3.15	0.92	ปานกลาง	12
8. ส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ .	3.28	0.92	ปานกลาง	9
9. กำหนดแนวทางการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	3.18	0.89	ปานกลาง	11

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
10. ส่งเสริมและพัฒนาให้มีแหล่งเรียนรู้	3.43	0.90	ปานกลาง	1
11. กำหนดแนวทางการนิเทศและการแนะแนวการศึกษา	3.31	0.86	ปานกลาง	8
12. จัดหาและสนับสนุนการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย	3.42	0.93	ปานกลาง	2
รวมเฉลี่ย	3.03	0.71	ปานกลาง	

จากตาราง 5 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารวิชาการ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า ข้อ 10 ส่งเสริมและพัฒนาให้มีแหล่งเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.43$) รองลงมาได้แก่ ข้อ 12 จัดหาและสนับสนุนการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย ($\bar{X} = 3.42$) และข้อ 3 กำหนดนโยบายหรือแนวทางการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.28$) ส่วนข้อ 9 กำหนดแนวทางการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 3.18$) และข้อ 7 แนะนำการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.15$) ตามลำดับ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านงานบริหารงบประมาณ โดยรวม และรายข้อ

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
13. เสนอแนะแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการ ใช้จ่ายเงินและแผนงบประมาณ	3.32	0.98	ปานกลาง	3
14. เสนอแนะแนวทางการใช้จ่ายงบประมาณที่ ได้รับจัดสรร	3.21	0.92	ปานกลาง	9
15. กำหนดแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากร เพื่อการศึกษา	3.28	0.92	ปานกลาง	7
16. ตรวจสอบ ติดตามรายงานการใช้งบประมาณ	3.30	0.91	ปานกลาง	5
17. ควบคุม กำกับ ติดตาม และตรวจสอบดูแล การใช้งบประมาณของสถานศึกษา	3.37	0.98	ปานกลาง	2
18. ให้ข้อเสนอแนะและมีส่วนร่วมในการ กำหนดรูปแบบ คุรุภัณฑ์ และสิ่งก่อสร้าง ...	3.21	0.93	ปานกลาง	9
19. มีส่วนร่วมในการพิจารณากลับกรอง การจัดจ้างและบริหารงบประมาณ	3.31	0.92	ปานกลาง	4
20. มีส่วนร่วมในการควบคุม ดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ	3.17	0.98	ปานกลาง	12

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
21. กำหนดแนวทางการจัดการผลประโยชน์ จากทรัพย์สิน	3.24	0.95	ปานกลาง	8
22. เสนอแนะแนวทางพัฒนาระบบข้อมูล และสารสนเทศเพื่อจัดหาพัสดุ	3.19	0.96	ปานกลาง	11
23. จัดหางบประมาณสนับสนุนโรงเรียน โดยระดมทุนจากประชาชนในท้องถิ่น	3.42	0.98	ปานกลาง	1
24. เสนอแนะแนวทางการรับ - จ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงินอย่างถูกต้อง	3.30	0.95	ปานกลาง	5
รวมเฉลี่ย	3.28	0.79	ปานกลาง	

จากตาราง 6 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 3 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านงานบริหารงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อ 23 จัดหางบประมาณสนับสนุนโรงเรียน โดยระดมทุนจากประชาชนในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.42$) รองลงมาได้แก่ ข้อ 17 ควบคุม กำกับ ติดตาม และตรวจสอบดูแลการใช้งบประมาณของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.37$) และข้อ 13 เสนอแนะแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการ ใช้จ่ายเงินและแผนงบประมาณ ($\bar{X} = 3.32$) ส่วนข้อ 20 มีส่วนร่วมในการควบคุม ดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.17$) ตามลำดับ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวม และรายชื่อ

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
25. ให้ข้อเสนอแนะในการแต่งตั้งผู้บริหารสถานศึกษา	2.53	1.44	ปานกลาง	12
26. ให้ข้อเสนอแนะการจัดสรรอัตราค่าจ้างครูและบุคลากรทางการศึกษา	2.63	1.30	ปานกลาง	11
27. กำหนดแนวทางการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษา	3.04	1.11	ปานกลาง	9
28. ให้คำปรึกษาในการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณครู	3.17	0.98	ปานกลาง	7
29. ส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรมครูและบุคลากร	3.47	0.96	ปานกลาง	2
30. มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางพัฒนามาตรฐานและการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร	3.39	0.92	ปานกลาง	4
31. ส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรในการทำผลงานเพิ่มวิทยฐานะ	3.24	1.03	ปานกลาง	6
32. เสนอแนะแนวทางในการรวบรวมข้อมูลนักเรียนบุคลากรเพื่อทำฐานข้อมูลในโรงเรียน .	3.27	0.93	ปานกลาง	5

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
33. มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการ จัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร	3.10	1.11	ปานกลาง	8
34. เสนอแนะแนวทางการประสานงาน และพัฒนาเครือข่ายการศึกษา	2.80	1.31	ปานกลาง	10
35. สนับสนุนสื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้	3.45	0.96	ปานกลาง	3
36. ให้กำลังใจและช่วยเหลือครูในโรงเรียน อย่างสม่ำเสมอ	3.59	0.96	มากที่สุด	1
รวมเฉลี่ย	3.14	0.88	ปานกลาง	

จากตาราง 7 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อ 36 ให้กำลังใจและช่วยเหลือครูในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.59$) รองลงมาได้แก่ ข้อ 29 ส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรมครูและบุคลากร ($\bar{X} = 3.47$) และข้อ 35 สนับสนุนสื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.45$) ส่วนข้อ 25 ให้ข้อเสนอแนะในการแต่งตั้งผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.53$) ตามลำดับ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวม และรายชื่อ

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
37. มีส่วนร่วมในการพัฒนาดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม	3.69	0.84	มากที่สุด	1
38. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีบริการด้านต่าง ๆ แก่นักเรียนและชุมชน	3.58	0.93	มากที่สุด	2
39. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาในระบบนอกระบบ และตามอัธยาศัย	3.34	0.88	ปานกลาง	9
40. เสนอแนะและวางแผนการจัดระบบควบคุมภายในหน่วยงาน	3.07	1.01	ปานกลาง	14
41. การประสานงานสร้างความสัมพันธ์กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.55	0.82	มากที่สุด	3
42. ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนต่อชุมชน	3.54	0.89	มากที่สุด	5
43. ให้ข้อเสนอแนะในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา	3.52	0.84	มากที่สุด	6
44. กำหนดแนวทางการพัฒนางานกิจการนักเรียน	3.41	0.85	ปานกลาง	8
45. การให้และรับข่าวสารจากทางโรงเรียนเพื่อประสานกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	3.55	0.82	มากที่สุด	3
46. เสนอแนะแนวทางการจัดทัศนศึกษา	3.12	1.07	ปานกลาง	12
47. ให้ข้อเสนอแนะแนวปฏิบัติการรับนักเรียน ..	3.32	0.84	ปานกลาง	10

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
48. ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปรับเปลี่ยน พฤติกรรมกรรมการลงโทษนักเรียน	3.21	1.15	ปานกลาง	11
49. รายงานและสอดคล้องดูแลความประพฤติ ของนักเรียนให้โรงเรียนทราบอย่างสม่ำเสมอ	3.49	0.96	ปานกลาง	7
50. เสนอแนะแนวทางการวางแผน การประกันคุณภาพการศึกษา	3.12	1.07	ปานกลาง	12
รวมเฉลี่ย	3.39	0.76	ปานกลาง	

จากตาราง 8 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$) เมื่อ
พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อ 37 มีส่วนร่วมในการพัฒนาดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม มี
ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.69$) รองลงมาได้แก่ ข้อ 38 ส่งเสริมสนับสนุนให้มีบริการด้านต่าง ๆ แก่
นักเรียนและชุมชน ($\bar{X} = 3.58$) ข้อ 41 การประสานงานสร้างความสัมพันธ์กับองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น และข้อ 45 การให้และรับข่าวสารจากทางโรงเรียนเพื่อประสานกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ
($\bar{X} = 3.55$) ส่วนข้อ 40 เสนอแนะและวางแผนการจ้กระบบควบคุมภายในหน่วยงาน มีค่าเฉลี่ย
น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.07$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามระดับช่วงชั้นการจัดการเรียนการสอนโดยรวม และรายด้าน โดยใช้การทดสอบค่าคะแนนที (Independent Samples *t* - test) รายละเอียดดังตาราง 9 - 13

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามระดับช่วงชั้นการจัดการเรียนการสอน โดยรวม

กลุ่มตัวอย่าง	<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>S.D.</i>	<i>t</i>	P value
ช่วงชั้นที่ 1 - 2 และ 1 - 3	310	3.23	0.69	.526	.602
ช่วงชั้นที่ 3 - 4	35	3.14	0.92		

จากตาราง 9 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามระดับช่วงชั้นการจัดการเรียนการสอน โดยรวม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามระดับช่วงชั้นการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารวิชาการ

กลุ่มตัวอย่าง	<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>S.D.</i>	<i>t</i>	P value
ช่วงชั้นที่ 1 - 2 และ 1 - 3	310	3.05	0.63	.769	.447
ช่วงชั้นที่ 3 - 4	35	2.93	0.85		

จากตาราง 10 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามระดับช่วงชั้นการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหาร

วิชาการ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามระดับช่วงชั้นการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารงานบุคคล

กลุ่มตัวอย่าง	<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>S.D.</i>	<i>t</i>	P value
ช่วงชั้นที่ 1 - 2 และ 1 - 3	310	3.13	0.86	.350	.728
ช่วงชั้นที่ 3 - 4	35	3.20	1.09		

จากตาราง 11 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามระดับช่วงชั้นการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารงานบุคคล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามระดับช่วงชั้นการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารงบประมาณ

กลุ่มตัวอย่าง	<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>S.D.</i>	<i>t</i>	P value
ช่วงชั้นที่ 1 - 2 และ 1 - 3	310	3.30	0.76	.350	.282
ช่วงชั้นที่ 3 - 4	35	3.10	1.01		

จากตาราง 12 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามระดับช่วงชั้นการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารงบประมาณ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 13 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวนตามระดับช่วงชั้นการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารทั่วไป

กลุ่มตัวอย่าง	<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>S.D.</i>	<i>t</i>	P value
ช่วงชั้นที่ 1 – 2 และ 1 - 3	310	3.40	0.74	.712	.477
ช่วงชั้นที่ 3 - 4	35	3.31	0.93		

จากตาราง 13 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวนตามระดับช่วงชั้นการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารทั่วไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยรวม จำนวนตามขนาดของโรงเรียน รายละเอียดดังตาราง 14

ตาราง 14 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยรวม จำนวนตามขนาดของโรงเรียน

แหล่งความแปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	P value
ระหว่างกลุ่ม	2	.417	.208	.403	.669
ภายในกลุ่ม	342	176.811	.517		
รวม	344	177.228			

จากตาราง 14 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ

กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 5 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยพิจารณารายด้าน ดังตาราง 15 - 18

ตาราง 15 ค่าความถี่และค่าร้อยละ ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารวิชาการ

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1. ส่งเสริมการเรียนการสอนด้านวิชาชีพในโรงเรียน	37	26.61
2. ควรพัฒนาการเรียนการสอนให้ทันสมัย	34	24.46
3. ควรพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น	25	17.98
4. ควรส่งเสริมการเรียนรู้วิชาต่างประเทศมากยิ่งขึ้น	19	13.67
5. เสนอแนะให้ครูสอนซ่อมเสริม และเน้นการอ่านออกเขียนได้ ควบคู่คุณธรรม	11	7.92
6. ควรจัดประชุมผู้ปกครองให้เห็นความสำคัญของการเรียน และให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอน	8	5.76
7. ควรใช้วิธีวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนตามสภาพจริง	5	3.60
รวม	139	100

จากตาราง 15 พบว่า ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ด้านการบริหารวิชาการ มีจำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 40.29 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด โดยเรียงลำดับค่าความถี่และค่าร้อยละจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ร้อยละ 26.61 มีความคิดเห็นว่า ส่งเสริมการเรียนการสอนด้านวิชาชีพใน

โรงเรียน ร้อยละ 24.46 มีความคิดเห็นว่า ควรพัฒนาการเรียนการสอนให้ทันสมัย และร้อยละ 17.98 มีความคิดเห็นว่า ควรพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตาราง 16 ค่าความถี่และค่าร้อยละข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาท
หน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านบริหารงานบุคคล

ประเด็นข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
1. ควรจัดให้มีการประชุมอบรมหรือสัมมนาคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อให้เข้าใจบทบาทหน้าที่	33	36.26
2. ควรจัดอัตราค่าจ้างครูสอนให้ตรงกับวิชาเอกตามความต้องการของโรงเรียน	24	26.37
3. ควรให้ครูใช้เวลาสอนให้มาก	11	12.09
4. บุคลากรมีขวัญและกำลังใจดี	10	10.98
5. ให้ความเห็นในการโยกย้ายข้าราชการครูและผู้บริหาร	7	7.70
6. ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ เต็มความสามารถ	3	3.30
7. ดูแล พัฒนาครูไปสู่มืออาชีพ	2	2.20
8. การบริหารงานด้านบุคคลเป็นหน้าที่ของผู้อำนวยการ	1	1.10
รวม	91	100

จากตาราง 16 พบว่า ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ด้านบริหารงานบุคคล มีจำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 26.38 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด เรียงลำดับค่าความถี่และค่าร้อยละ จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ร้อยละ 36.26 มีความคิดเห็นว่า ควรจัดให้มีการประชุมอบรมหรือสัมมนาคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ ร้อยละ 26.37 มีความคิดเห็นว่า ควรจัดอัตราค่าจ้างครูสอนให้ตรงกับวิชาเอกตามความต้องการของโรงเรียน และร้อยละ 10.98 มีความคิดเห็นว่า บุคลากรมีขวัญและกำลังใจดี

ตาราง 17 ค่าความถี่และค่าร้อยละข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3 เกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาท
หน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงบประมาณ

ประเด็นข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
1. ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผน งบประมาณ	58	27.23
2. งบประมาณที่ได้รับจัดสรรน้อย ควรจัดงบให้เพียงพอต่อ สถานศึกษา และลงสู่ผู้เรียนอย่างเต็มที่	53	24.88
3. ควรใช้งบประมาณให้ตรงกับงานด้านต่าง ๆ	41	19.25
4. การบริหารงบประมาณยังไม่เข้าใจระบบราชการดีพอ	37	17.17
5. สนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลิต สื่อ และนวัตกรรมที่ทันสมัย	17	7.98
6. งบประมาณบาง โครงการน้อยไม่เหมาะสม ควรปรับลด - เพิ่ม งบประมาณตามความจำเป็นและสำคัญ	7	3.29
รวม	213	100

จากตาราง 17 พบว่า ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3 ด้านการบริหารงบประมาณ มีจำนวน 213 คน
คิดเป็นร้อยละ 61.74 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด เรียงลำดับค่าความถี่และค่าร้อยละจากมาก
ไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ร้อยละ 27.23 มีความคิดเห็นว่า ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษามี
ส่วนร่วมในการวางแผนงบประมาณ ร้อยละ 24.88 มีความคิดเห็นว่า งบประมาณที่ได้รับจัดสรร
น้อย ควรจัดงบให้เพียงพอต่อสถานศึกษา และร้อยละ 19.25 มีความคิดเห็นว่า ควรใช้งบประมาณ
ให้ตรงกับงานด้านต่าง ๆ

ตาราง 18 ค่าความถี่และค่าร้อยละข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาท
หน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารทั่วไป

ประเด็นข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
1. ควรเน้นการมีส่วนร่วม การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการสถานศึกษามากกว่านี้	47	25.68
2. ควรส่งเสริมและสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในโอกาสต่าง ๆ เช่น วันสำคัญ กิจกรรมสาธารณประโยชน์ ประเพณี งานเพื่อสังคม	39	21.31
3. ควรปรับปรุงอาคารเรียน และสภาพแวดล้อม	31	16.93
4. คณะกรรมการสถานศึกษาควรมีบทบาทสำคัญในการรายงาน และสอดคล้องดูแลความประพฤติของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	23	12.57
5. ควรมีการประสานงานระหว่างคณะครูและคณะกรรมการ สถานศึกษาให้มากกว่านี้	20	10.93
6. จัดสิ่งอำนวยความสะดวกด้านอาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ ให้เพียงพอ	18	9.84
7. ส่งเสริมให้สถานศึกษานำคุณธรรมนำความรู้	5	2.74
รวม	183	100

จากตาราง 18 พบว่า ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ด้านการบริหารทั่วไป มีจำนวน 183 คน คิดเป็น
ร้อยละ 53.05 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด เรียงลำดับค่าความถี่และค่าร้อยละจากมากไปหาน้อย
3 ลำดับแรก ดังนี้ ร้อยละ 25.68 มีความคิดเห็นว่า ควรเน้นการมีส่วนร่วม การปฏิบัติตามบทบาท
หน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษามากกว่านี้ ร้อยละ 21.31 มีความคิดเห็นว่า ควรส่งเสริมและ
สร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในโอกาสต่าง ๆ เช่น วันสำคัญ กิจกรรมสาธารณประโยชน์ ประเพณี
งานเพื่อสังคม และร้อยละ 16.93 มีความคิดเห็นว่า ควรปรับปรุงอาคารเรียนและสภาพแวดล้อม
ให้ดูดี และเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุรไรร์มย์ เขต 3 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
  - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
  - 6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุรไรร์มย์ เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุรไรร์มย์ เขต 3 จำแนกตามระดับช่วงชั้นการจัดการเรียนการสอน และขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุรไรร์มย์ เขต 3 ระดับช่วงชั้นการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แตกต่างกัน
2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษานูริรัมย์ เขต 3 ขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 3 ซึ่งดำรงตำแหน่งในปีการศึกษา 2551 จำนวน 238 โรงเรียน จำแนกเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก 59 โรงเรียน มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 573 คน โรงเรียนขนาดกลาง 93 โรงเรียน มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1,395 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ 86 โรงเรียน มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 1,290 คน รวมทั้งสิ้น 3,258 คน กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี และ มอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 345 คน (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 148 – 149) ดำเนินการสุ่มให้กระจายไปทุกโรงเรียนตามลำดับชั้น (Stratified Random Sampling) และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สุ่ม โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยได้รับคำปรึกษาจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เครื่องมือเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklists) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และแบบสอบถามปลายเปิด (Open-Ended Questionnaire) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 2 แบบสอบถาม จำนวน 50 ข้อ ผ่านเกณฑ์ทั้ง 50 ข้อ และหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .8469

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวนแบบสอบถามส่งไปทั้งหมด 345 ชุด ได้รับคืน 345 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติดังต่อไปนี้

4.1 ข้อมูลพื้นฐานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 3 ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เสนอเป็นตารางประกอบความเรียง และจัดลำดับความสำคัญ

4.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามระดับช่วงชั้นการจัดการเรียนการสอน โดยใช้การทดสอบค่าที (t -test) แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples t - test)

4.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' Method)

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านงานบริหารทั่วไป ด้วยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 สรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 345 คน จำแนกตามระดับช่วงชั้นการจัดการเรียนการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 และ 1-3 คิดเป็นร้อยละ 89.90 จำแนกตามระดับช่วงชั้นการจัดการเรียนการสอนช่วงชั้นที่ 3-4 คิดเป็นร้อยละ 10.10 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ร้อยละ 29.28 เป็นโรงเรียนขนาดกลาง ร้อยละ 35.36 และเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ร้อยละ 35.36

บริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามระดับช่วงชั้นการจัดการเรียนการสอน ตามภาระงาน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน

5. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 1) ควรส่งเสริม การเรียนการสอนด้านวิชาชีพใน โรงเรียน 2) ควรจัดประชุมอบรมหรือสัมมนาคณะกรรมการ สถานศึกษาเพื่อให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ 3) เห็นชอบการบริหารงบประมาณจากที่ประชุม คณะกรรมการสถานศึกษา และ 4) ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนใน โอกาสต่าง ๆ

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผู้วิจัยพบว่า มีประเด็นที่สนใจ ควรนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ผลจากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ด้านการบริหาร วิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไปโดย ภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารทั่วไปมีค่าเฉลี่ย สูงสุด ข้อค้นพบดังกล่าวอาจเป็นเพราะว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นว่าการเข้ามาร่วมเป็นคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวิทย์ พลศรีพิมพ์ (2550 : 124) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัด นครราชสีมา โดยผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพียงเป็นที่ปรึกษาในการจัด

กิจกรรมที่ทางสถานศึกษาจัดขึ้นเท่านั้น คณะกรรมการ โรงเรียนบางส่วนซึ่งไม่มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการ แม้ว่าบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 จะกำหนดบทบาทหน้าที่ไว้อย่างชัดเจนแล้วก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติไม่สามารถกระทำได้ โดยเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นข้อเสนอแนะ เพียงเป็นผู้เห็นชอบเท่านั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของธีระ รุญเจริญ (2548 : 129) ซึ่งกล่าวว่า การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการในโรงเรียนนั้นถูกมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบมากมายแต่บุคลากรที่เป็นคณะกรรมการยังขาดคุณสมบัติที่เหมาะสม ส่วนมากจะขาดทักษะเรื่องกระบวนการตัดสินใจ เป็นกลุ่ม การลดปัญหาขัดแย้ง ขาดความชัดเจนในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการว่ามีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบมากน้อยเพียงใด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประยุทธ์ เจริญภูมิ (2542 : บทคัดย่อ) พบว่า คณะกรรมการ โรงเรียน ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมเพราะมีความรู้ที่น้อย คณะกรรมการ โรงเรียนมีภาระประจำที่จะต้องปฏิบัติ ไม่มีเวลาประชุมและพิจารณา จึงปล่อยให้เป็นที่ของโรงเรียนเพียงฝ่ายเดียว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มอบนโยบายให้สถานศึกษา ส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ในฐานะเจ้าของสถานศึกษาอย่างแท้จริง และสอดคล้องกับรายงานการศึกษาของคณะกรรมการปฏิรูประบบบริหารการศึกษาในกระทรวง ศึกษาธิการ (2542 ข : 12) ที่สรุปไว้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วยรูปแบบการบริหารรวมศูนย์อำนาจ ทำให้เกิดระบบความยึดเหนี่ยวในองค์กร ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมส่งเสริมการดำเนินงาน ตลอดจนการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาการบริหารงานด้านบุคลากรน้อย โดยสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน โรงเรียน เป็นคณะบุคคลซึ่งทางสถานศึกษาแต่งตั้งตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 จากข้อค้นพบดังกล่าวผู้วิจัยมีความเห็นว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรจัดให้มีการประชุมอบรมหรือสัมมนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน เพื่อให้เข้าใจในบทบาทหน้าที่และนำไปสู่การปฏิบัติ และเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จะได้สนองตอบต่อความต้องการของท้องถิ่น อย่างเป็นรูปธรรม โดยแท้จริง

2. ผลจากการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 3 จำแนกตามระดับช่วงชั้นการจัดการเรียนการสอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวรพันธุ์ พลเดช (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการ

มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยผลวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเสรี พิภประโคน (2549 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยผลวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของกิตติชัย ตระกูลกิตติ (2546 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนเครือข่ายสหวิทยาเขต สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ โดยผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นต่อสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

จากข้อค้นพบดังกล่าวผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มาจากประชาชนเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะและประสบการณ์ที่ไม่แตกต่างกัน และไม่กล้าแสดงความคิดเห็น เพราะรู้สึกว่ามีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการศึกษามากเกินไปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับบุคลากรครูและผู้ทรงคุณวุฒิอื่น ๆ จึงส่งผลให้การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ไม่เกิดผลสำเร็จเท่าที่ควร

3. ผลจากการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนส่วนใหญ่เป็นตัวแทนของทุกภาคส่วนในชุมชน ประกอบกับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำนวน 238 โรงเรียนจาก 8 อำเภอ ซึ่งมีลักษณะทางกายภาพ วัฒนธรรมทางภาษา สภาพเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมใกล้เคียงกัน จึงส่งผลต่อความคิดเห็นในการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ไม่แตกต่างกัน และเห็นว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียนหรือสถานศึกษาจะต้องดำเนินการบริหารจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของ

ซึ่งมีลักษณะทางกายภาพ วัฒนธรรมทางภาษา สภาพเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมใกล้เคียงกัน จึงส่งผลต่อความคิดเห็นในการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ไม่แตกต่างกัน และเห็นว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียนหรือสถานศึกษาจะต้องดำเนินการบริหารจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษา สอดคล้องกับ (ครรรชิต เพิ่มศิริพงศ์พันธ์; อ้างถึงใน อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ. 2549 : 321) ห้ายุทธศาสตร์การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาศักยภาพของโรงเรียนในการปฏิรูปการเรียนรู้: กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านหนองแดง แนวดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ 3 โดยพัฒนาครู บุคลากร ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาทุกคน ปรับเปลี่ยนความคิด พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนต้นแบบและสร้างเครือข่ายในการบริหารจัดการศึกษา

4. จากการศึกษาเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 และความคิดเห็นเพิ่มเติมดังนี้ ควรส่งเสริมการเรียนการสอนด้านวิชาชีพในโรงเรียน ควรจัดอบรมประชุมสัมมนาเพื่อสร้างองค์ความรู้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนงบประมาณ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในโอกาสต่าง ๆ ที่เป็นเช่นนี้ผู้วิจัยเห็นว่า การดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาประสบปัญหาจากการขาดทักษะ ความรู้ และประสบการณ์ จึงจำเป็นและมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา การบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนจำเป็นต้องให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของแต่ละท้องถิ่น เพื่อจะเป็นกลไกเชื่อมโยงแนวนโยบายแห่งรัฐไปยังสถานศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นพลเมืองดี เป็นพื้นฐานการศึกษาตลอดชีวิต และเป็นพื้นฐานการอาชีวศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตามภาระงาน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคลด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหาร

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ให้เห็นความสำคัญของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้สถานศึกษาวางกรอบแนวทางการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนตามสภาพที่เป็นจริง สามารถนำไปสู่การปฏิบัติให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษานั้น ๆ
2. ควรจัดการความรู้ (Knowledge Management) ให้การศึกษาสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจ เพิ่มพูนประสบการณ์ โดยดำเนินการจัดประชุมอบรมสัมมนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน ให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน
3. ควรให้สถานศึกษาส่งเสริมการเรียนการสอนด้านวิชาชีพในโรงเรียน ครูควรพัฒนาการเรียนการสอนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและทันสมัย สถานศึกษาควรพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรส่งเสริมและเน้นการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศให้มากขึ้น ควรจัดให้มีการประชุมหรือสัมมนาคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อให้เข้าใจบทบาทหน้าที่และเน้นการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษามากกว่านี้ ควรจัดอัตราค่าจ้างครูสอนอย่างเพียงพอ และให้ตรงกับวิชาเอกตามความต้องการของโรงเรียน ควรส่งเสริมและสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในโอกาสต่าง ๆ เช่น วันสำคัญ กิจกรรม สาธารณประโยชน์ ประเพณี งานเพื่อสังคมทำให้โรงเรียนมีส่วนร่วมกับชุมชนมากขึ้นความสัมพันธ์ อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จะส่งผลดีต่อการบริหารจัดการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างโรงเรียนกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 3
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 3
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 3

บรรณานุกรม

- “กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550”. (2550, 16 พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 124 ตอนที่ 24 ก. กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). เอกสารประกอบการอบรมเพื่อพัฒนาคณะกรรมการโรงเรียน : โครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ : สำนักงานประสานโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.
- (2542). รายงานการปฏิรูประบบบริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2543). ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- (2546 ก). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- (2546 ข). คู่มือการสรรหาและการเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่ง สินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- (2547). คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ การศาสนา สำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- (2550). หลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อรองรับการกระจายอำนาจสำหรับ ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี และราชกิจจานุเบกษา.
- กิตติชัย ตระกูลกิตติ. (2546). การศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังในการปฏิบัติงาน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนเครือข่ายสหวิทยาเขต สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2545). ทฤษฎีและการปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย.
- ธาดาพงศ์ แดงงาม. (2550). สภาพปัญหาในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับสถานศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- ธีระ รุณเจริญ. (2548). คู่ความเป็นผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.

- บุญเกิด กรเจริญ. (2544). การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในอำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.(บริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญมี เชาระกำ. (2542). การปฏิบัติงานของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น. รายงานการศึกษา ค้นคว้าอิสระ กศม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประไพ สุนทรมัจจะ. (2535). ปัญหาการดำเนินงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประบุท จิมชัยภูมิ. (2542). ปัญหาในการดำเนินงานของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ. รายงานการค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นูริรัมย์ : ภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนูริรัมย์.
- ประเสริฐ กาศสนิท. (2542). การศึกษาบทบาทที่คาดหวังกับการปฏิบัติจริงของคณะกรรมการ โรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (บริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประหยัด พานิชย์ดี. (2542). การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์. รายงานการค้นคว้าอิสระ กศม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- พนิจดา วีระชาติ. (2542). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- พรทิพย์ เถาว์สุวรรณ. (2543). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนต่อการจัดการศึกษาใน โรงเรียนประถมศึกษา : กรณีโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดยะลา. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ.

- “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542,” (2542, 19 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา.
เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก. หน้า 8 – 62
- “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545,”
(2545, 19 ธันวาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 119 ตอนที่ 123 ก. กรุงเทพฯ : อรุณสภา
ลาดพร้าว
- “พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546” (2546, 6 กรกฎาคม).
ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 120 ตอนที่ 62 ก หน้า 14 – 45.
- พิทักษ์ จอมเมือง. (2541). การศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง. วิทยานิพนธ์ กศม.
(การบริหารการศึกษา). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ไพโรจน์ ไสยศศรี. (2549). สภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. วิทยานิพนธ์
ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550,” (2550, 24 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา.
เล่ม 124 ตอนที่ 47 ก หน้า 23 – 24.
- วรพันธ์ พลเดช. (2550). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- วิระวัฒน์ ศรีโนนยางค์. (2543). การศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนต่อการจัด
การศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอมัญจาคีรี
จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สนิท โคตรเวียง. (2546). การศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ศึกษาเฉพาะกรณีในโรงเรียนเขตพัฒนาคุณภาพเขตพื้นที่ 4 (พนมดงรัก) สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).
บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- สมจิต ชันขวา. (2544). การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (บริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- สมพร ชิมข่อง. (2546). การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน
ระดับมัธยมศึกษา กลุ่ม 1 สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2536). คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2540). การบริหารโรงเรียนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- (2543 ก). คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
การศาสนา สำนักพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- (2543 ข). แนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ตำราญ หาญประเสริฐ. (2544). การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (บริหารการศึกษา). ขอนแก่น :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สิริยุพา ศกุนตเสถียร. (2546). การดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์
ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครปฐม.
- สุนทร ชอบทำดี. (2534). บทบาทของคณะกรรมการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน
กับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาพ ประเสริฐโต. (2542). ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในงานความสัมพันธ์
ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี.
ปริญญาโท ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- สุภากรณ์ พงศ์พานิช, ร้อยตำรวจโทหญิง. (2544). การศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (บริหารการศึกษา). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สุเมธ พุทธินันท์เมธา. (2549). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านป่าหนาม อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุรินทร์ นานาผล. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน : กรณีศึกษาอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุวิทย์ พลศรีพิมพ์. (2545). สภาพและปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- เสถียร แก้วพระปราบ. (2543). การศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (บริหารการศึกษา). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- เสรี ฟ้าประโคน. (2549). ปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- อคุลย์ มะลัยสิทธิ์. (2547). สภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษามุสลิม เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ. (2549). เอกสารคำสอนรายวิชาหลักการบริหารการศึกษา. บุรีรัมย์ : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- อำนาจ พุทธชาติ. (2546). การศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการปฏิรูปการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.

- อุทัย บุญประเสริฐ. (2542). รายงานการวิจัยการศึกษาแนวทางการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา.
- Eadie, D. C. (1997, September). "Leading for Change," *American School Board Journal*. 185(3).
- Feuerstein, A & Ofer, V.D. (1998, July). "School Board Chairman and School Superintendents : An Analysis of Perceptions Concerning Special Interest Groups and Educational Governance," *Journal of School Leadership*. 9(4) : 373.
- Hefferman, A. N. (1992, May). "Perceptions of Involvement of Parents and Community Members on Shared Decision," *Dissertation Abstracts International*. 53(15) : 1341 – 1342 – A.
- Horn, J.D. (1996, January). "The Evaluation Roles of School Board : A Superintendents Perspective," *Research in Education*. (CD – ROM). Available : No. ED 395365 EA027552.
- Houston, P. & Bryant, A. (1997, June). "The Roles of Superintendents and School Boards in Engaging the Public with the Public Schools," *Phi Delta Kappan*. 78(10) : 765 – 59.
- Mathie, A. and Others. (1997). *Stakeholder Participation in Evaluative : How Important Is Diversity*. New Jersey : Prentice - Hall.
- McAdams, R. D., & Cressman, B. K. (1997, September). "The Roles of Pennsylvania Superintendents and School Board Member," *Education Research Quarterly*. 21(1) : 44 – 57
- McMillan, J.H. & Schumacher, S. (1989). *Research in education : A conceptual introduction* (2nd ed.). New York : HaperCollins.
- Sorbello. A.F. (1978). "Perception of Actual and Ideal Roles in school 13 Community Relation For Parents," *Dissertation Abstracts International*. 39 (2) : 598 - A
- Wiersma, W. (1995). *Research methods in education : An introduction*. (6th ed.). Needham Heights, MA : Allyn and Bacon.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๖๕๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ค.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณสุรศักดิ์ เนาว์พิริยะวัฒน์

ด้วย นายวิกุล พรหมโสภา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัย เขต ๓ โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการใน ขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๖๕๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ต.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณไพบลีย์ ศักศิลาพันธ์

ด้วย นายวิกุล พรหมโสภา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัย เขต ๑ โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ เป็นที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการใน ขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๙ ๙๗

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๖๕๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ต.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ขอกงาอนุญาตให้เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณนรินทร์ ลีกระโทก

ด้วย นายวิกุล พรหมโสภา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน ตั้งกักสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัย เขต ๓ โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ชัย หงส์สุวรรณ เป็นที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการใน ขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๙ ๖๖

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศษ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๖๕๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ค.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๑

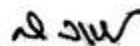
เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒

ด้วย นายวิกุล พรหมโสภา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ เป็นประธานกรรมการควบคุมการศึกษาค้นคว้า ในกรณีนี้ นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลอง ใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นายวิกุล พรหมโสภา ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ตะอองทอง)
กณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ คอ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๖๕๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ถ.จระ ค.ในเมือง อ.เมือง

จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑ กันยายน ๒๕๕๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัย เขต ๓

ด้วย นายวิฑูล พรหมโตภา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัย เขต 3 โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ โดยการนี้นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและ
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๙ ๙๙

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐๔๔๖๑ ๑๒๒๑ คีย์ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศร 04084/4342

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ถ.นางรอง-ปะคำ อ.นางรอง จ.บุรีรัมย์ 31110

พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอบขออนุญาตระงับแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดทุกโรง

ด้วย นายวิฑูร พรหมไสภา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
วิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การปฏิบัติตาม
บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 3 ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์จะขออนุญาตเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามแก่
ผู้เกี่ยวข้องในการวิจัย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จึงแจ้งให้โรงเรียนในสังกัด ให้ความอนุเคราะห์
แก่นักศึกษาผู้ทำการวิจัย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายประจักษ์ สอนกระโทก)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปฏิบัติราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

งานบริหารทั่วไป

กลุ่มอำนาจการ

โทร. 044-632290

โทรสาร 044-631548

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

๑ ๑๗
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง

การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผู้วิจัยต้องการ
ทราบความคิดเห็นของท่าน ต่อการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในโรงเรียน ตามสภาพความเป็นจริงของท่านมากที่สุด คำตอบของท่านถือเป็น
ความลับ และไม่มีผลกระทบต่อปฏิบัติงานของท่านแต่ประการใด

1. แบบสอบถามมี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของระดับช่วงชั้นของโรงเรียน และขนาดของ
โรงเรียน

ตอนที่ 2 การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในประเด็นปัญหา และอุปสรรค พร้อมทั้งให้
ข้อเสนอแนะโดยอิสระ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) ตามความเป็นจริง

1. ระดับช่วงชั้นของโรงเรียน
  - ( ) ระดับช่วงชั้นที่ 1-2, 1-3
  - ( ) ระดับช่วงชั้นที่ 3-4
2. ขนาดของโรงเรียนตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร
กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 (กฎกระทรวง ข้อ 2) ที่ผู้ตอบแบบสอบถามเป็น
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียน
  - ( ) โรงเรียนขนาดเล็ก (นักเรียนไม่เกิน 120 คน)
  - ( ) โรงเรียนขนาดกลาง (นักเรียนตั้งแต่ 121-300 คน)
  - ( ) โรงเรียนขนาดใหญ่ (นักเรียนตั้งแต่ 301 คน ขึ้นไป)

ตอนที่ 2 การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐานใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 3

คำชี้แจง โปรดอ่านรายการแต่ละข้ออย่างละเอียด แล้วพิจารณาว่าท่านมีความคิดเห็น
อย่างไร เกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในโรงเรียน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือตรงกับ
ระดับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของท่าน โดยพิจารณาตามเกณฑ์
ระดับการปฏิบัติ ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ ที่	การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่	ระดับการปฏิบัติ				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	ด้านการบริหารวิชาการ					
1	ให้ความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น	.....	.....	.....	.....	.....
2	ให้ข้อเสนอแนะการจัดการเรียนการสอน ในสถานศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....
3	กำหนดนโยบายหรือแนวทางการพัฒนาคุณภาพ สถานศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....
4	กำหนดแนวทางกำกับติดตามการดำเนินงานตาม แผนของสถานศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....
5	กำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานวิชาการ และการรายงานผลการปฏิบัติงานวิชาการ	.....	.....	.....	.....	.....
6	ส่งเสริมและพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....
7	แนะนำการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ใน สถานศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....
8	ส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	.....	.....	.....	.....	.....
9	กำหนดแนวทางการวัดผล ประเมินผล และเทียบ โอนผลการเรียน	.....	.....	.....	.....	.....
10	ส่งเสริมและพัฒนาให้มีแหล่งเรียนรู้	.....	.....	.....	.....	.....
11	กำหนดแนวทางการนิเทศและการแนะแนว การศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....
12	จัดหาและสนับสนุนการใช้สื่อการเรียนการสอน ที่ทันสมัย	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อ ที่	การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่	ระดับการปฏิบัติ				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	ด้านการบริหารงบประมาณ					
13	เสนอแนะแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการใช้ จ่ายเงินและแผนงบประมาณ	.....	.....	.....	.....	.....
14	เสนอแนะแนวทางการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับ จัดสรร	.....	.....	.....	.....	.....
15	กำหนดแนวทางบริหารจัดการทรัพยากร เพื่อการศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....
16	ตรวจสอบ ติดตาม รายงานการใช้งบประมาณ	.....	.....	.....	.....	.....
17	ควบคุม กำกับ ติดตาม และตรวจสอบดูแลการใช้ งบประมาณของสถานศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....
18	ให้ข้อเสนอแนะและมีส่วนร่วมในการกำหนด รูปแบบ ภารกิจ และสิ่งก่อสร้าง	.....	.....	.....	.....	.....
19	มีส่วนร่วมในการพิจารณากลับกรองการจัดจ้าง และบริหารงบประมาณ	.....	.....	.....	.....	.....
20	มีส่วนร่วมในการควบคุม ดูแล บำรุงรักษาและ จำหน่ายพัสดุ	.....	.....	.....	.....	.....
21	กำหนดแนวทางการจัดการผลประโยชน์ จากทรัพย์สิน	.....	.....	.....	.....	.....
22	เสนอแนะแนวทางพัฒนาระบบข้อมูลและ สารสนเทศเพื่อจัดหาพัสดุ	.....	.....	.....	.....	.....
23	จัดหางบประมาณสนับสนุน โรงเรียน โดยระดมทุน จากประชาชน ในท้องถิ่น	.....	.....	.....	.....	.....
24	เสนอแนะแนวทางการรับ - จ่ายเงิน และการเก็บ รักษาเงินอย่างถูกต้อง	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อ ที่	การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่	ระดับการปฏิบัติ				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
ด้านการบริหารงานบุคคล						
25	ให้ข้อเสนอแนะในการแต่งตั้งผู้บริหารสถานศึกษา.	.....	.....	.....	.....	.....
26	ให้ข้อเสนอแนะการจัดสรรอัตราจ้าง ครูและ บุคลากรทางการศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....
27	กำหนดแนวทางการประเมินผลการปฏิบัติงานของ ครูและบุคลากรในสถานศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....
28	ให้คำปรึกษาในการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและ จรรยาบรรณครู	.....	.....	.....	.....	.....
29	ส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรมครูและบุคลากร ...	.....	.....	.....	.....	.....
30	มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางพัฒนามาตรฐาน และการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร	.....	.....	.....	.....	.....
31	ส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรในการทำผลงาน เพิ่มวิทยฐานะ	.....	.....	.....	.....	.....
32	เสนอแนะแนวทางในการรวบรวมข้อมูลนักเรียน บุคลากรเพื่อทำฐานข้อมูลในโรงเรียน	.....	.....	.....	.....	.....
33	มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการจัดระบบการ บริหารและพัฒนาองค์กร	.....	.....	.....	.....	.....
34	เสนอแนะแนวทางการประสานงานและพัฒนา เครือข่ายการศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....
35	สนับสนุนสื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้	.....	.....	.....	.....	.....
36	ให้กำลังใจและช่วยเหลือครูในโรงเรียน อย่างสม่ำเสมอ	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อ ที่	การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่	ระดับการปฏิบัติ				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	ด้านการบริหารทั่วไป					
37	มีส่วนร่วมในการพัฒนาดูแลอาคารสถานที่และ สภาพแวดล้อม	.....	.....	.....	.....	.....
38	ส่งเสริมสนับสนุนให้มีบริการด้านต่าง ๆ แก่ นักเรียนและชุมชน	.....	.....	.....	.....	.....
39	ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาในระบบ นอก ระบบ และตามอัธยาศัย	.....	.....	.....	.....	.....
40	เสนอแนะและวางแผนการจัดระบบควบคุมภายใน หน่วยงาน	.....	.....	.....	.....	.....
41	การประสานงานสร้างความสัมพันธ์กับองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	.....	.....	.....	.....	.....
42	ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของ โรงเรียนต่อชุมชน	.....	.....	.....	.....	.....
43	ให้ข้อเสนอแนะในการระดมทรัพยากรทาง การศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....
44	กำหนดแนวทางการพัฒนางานกิจการนักเรียน	.....	.....	.....	.....	.....
45	การให้และรับข่าวสารจากทาง โรงเรียนเพื่อ ประสานกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	.....	.....	.....	.....	.....
46	เสนอแนะแนวทางการจัดทัศนศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....
47	ให้ข้อเสนอแนะแนวปฏิบัติการรับนักเรียน	.....	.....	.....	.....	.....
48	ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การลงโทษนักเรียน	.....	.....	.....	.....	.....
49	รายงานและสอดคล้องดูแลความประพฤติของ นักเรียนให้โรงเรียนทราบอย่างสม่ำเสมอ	.....	.....	.....	.....	.....
50	เสนอแนะแนวทางการวางแผนการประกันคุณภาพ การศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....
	รวม					

ตอนที่ 3 ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในประเด็นปัญหา และอุปสรรค พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะโดยอิสระ

1. ด้านการบริหารวิชาการ

.....
.....
.....
.....
.....

2. ด้านการบริหารงบประมาณ

.....
.....
.....
.....
.....

3. ด้านการบริหารงานบุคคล

.....
.....
.....
.....
.....

4. ด้านการบริหารทั่วไป

.....
.....
.....
.....
.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นายวิกุล พรหมโสภา นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ค

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
คำอำนาจจำแนก

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Rajabhat Ramphat University

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

RELIABILITY COEFFICIENTS

N OF CASE = 30 N OF Items = 50

ALPHA = .8469

ค่าอำนาจจำแนก

Corrected item - total Correlation

N OF CASE = 30 N OF Items = 50

.2982 - .6252

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นายวิฑูล พรหมโสภา
วันเดือนปีเกิด	12 เมษายน พ.ศ. 2502
สถานที่เกิด	บ้านโพนเมือง ตำบลโพนเมือง อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	1/1 หมู่ 1 บ้านไทยเจริญ ตำบลไทยเจริญ อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ 31220 โทร. 0 - 4465 - 4146
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู คศ. 2 วิทยฐานะครูชำนาญการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนชุมชนบ้านคอนนางาม ตำบลหนองบัว อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ 31220
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2516 ประกาศนียบัตรประถมศึกษาคอนปลาย (ป. 7) โรงเรียนบ้านโพนเมือง ตำบลโพนเมือง อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด พ.ศ. 2519 ประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.ศ. 3) โรงเรียนอาจสามารถวิทยา อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด พ.ศ. 2521 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2525 ประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษมัธยม (พ.ม.) พ.ศ. 2529 ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. 2553 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์